

SAZKEDİSİ

sayı 14

Her sabah serçelerin neden hep çığlık çığlığa ömrünüze dahil olduğunu düşündünüz mü hiç? Balıkçıl kuşlarının gün ağarmadan güneşin peşi sıra, neden deli dolu denizlere dalıp çıktığını, bir balıkçı motorunun pul pul kokan sesini nedensiz öptüğünü gördünüz mü hiç?

Bir de kedileri için asma balkonuna kedi merdiveni kuran mahallemizin Münevver ablasının gözleri niçin kürdilihiczakâr bakar gün batımlarında müziğin gözlerine?

İşte bütün bu soruların yanıtlarını **CazKedisi**'nin sayfalarında bulacaksınız.

...

"Şimdi bu yazının içine biraz gerçek koysam, siyah beyaz fotoğraflar, yenilgiler, direnenler, yalan olmaz...

Demesem yalan olur."

Şiir, biraz da "**güzelyalan**" değil midir?

desen: azime akbaş yazıcı

- oya uysal
- salih bolat
- özkan satılmış
- hicran arslan
- ahmet günbaş
- nurgül ulu
- ömür özçetin
- hüseyin peker
- sadık ay
- salih öztürk
- sedat gülmez
- yunus karakoyun
- azime akbaş yazıcı
- erkan karakiraz
- ilkay şahin
- ayşen sarıbaş
- oğuz demir
- arif buz
- m. mahzun doğan
- onur koca
- cengizhan topçu
- ayşe özgür aydoğan
- mustafa şanlı
- serkan türk
- pınar nurhan
- muharrem sönmez
- nagehan çakır
- mesut kara
- m. güner demiray
- şennur öz
- mahmut derviş
- mehmet hakkı suçın
- baki yiğit

ahşap yaşı ev oya uysal

Sevgisini itiraf edip kaybedenlerden olan ben, nehri izleyerek buraya geldim. Unuttum diyordum da baktım, unutuldu sanılanlarmış asıl unutulmayanlar, anladım.

Eşyanın eskimişlik kokusuna kapanıp, sokakları pencereden seyrettiğim günler. Hayatın kenarında durur, olup bitenleri, geçenleri, yarına geçer denilip geçmeyenleri, ağırbaşlı bir sessizlikle durur seyreder ve sevecek gücü kalmamış kalbimi yoklardım da bana bir kere olsun sevdiğini söylemeyen sevgiliyi elimle koymuş gibi bulur;

-Hadi çağır derdim içimden.

-Hadi çağır, ne hüznümü alırım yanıma, ne yalnızlığımı, söz, üzülmeni istemem.

Anlattım dinledi, anlattıkları dinlenilir şeylerdi. Orada, sokağın sonundaki ahşap yaşı ev, eski, ne zaman hatıralardan söz açılrsa, eskiden diye başlar, gözyaşlarını başörtüsünün kenarıyla silerdi

orada, sokağın sonunda, penceresi çiçekli basma perdeli, bana çocukluğumu hatırlatır kendimi evde hissettirir, severdim.

Baktım yerinde yok, üzüldüm. Baktım yerle bir etmişler unutmak ne mümkün sevgisini itiraf edip kaybedenlerden olan ben, nehri izleyerek buraya geldim.

fatma nine'nin bağı

Bizim evin biraz ilerisinde Fatma Nine'nin (mahallede "Fatma Karı" diye bilinirdi daha çok) bağı vardı. Mısır, nohut, bakla falan ekili olurdu. Bağın sınırında, diğer bağlara giden patika boyunca incir ağaçları vardı. Nefis incirler olurdu ama yemek imkansızdı çünkü Fatma Nine ya da oğullarından biri (birkaç oğlu vardı ve özellikle adı "Çukur Cumali" lakaplı olanı belalıydı.) bizi yakalar korkusuyla incir ağaçlarına yaklaşamazdık bile. Çok fena dayak atarlardı. Bir gün, 11-12 yaşlarındayken, mahalleden bir arkadaşla incirlerin çok tahrik edici döneminde, her şeyi göze aldık ve gidip en iyi incir ağacına tırmandık. Yanımızda götürdüğümüz küçük sepetleri doldurduk ve ağaçtan tam indiğimiz sırada, Fatma Nine'nin 35-40 yaşlarındaki oğlu, adını şimdi hatırlamıyorum, bir ağacın arkasından çıkıverdi ve "getirin lan o sepetleri eşşoğlu eşşekler!" dedi. Tabi sepetleri bıraktık hemen. Bize bir şey yapmadı. Biraz küfretti, bir daha gelmememizi falan söyledi. Sepetleri aldı, gitti. Şimdi düşünüyorum da, "kötü insan", gerçekten bilecek ve isteyerek kötülük yapan insandır. Ya arkadaş, çocuklar ne güzel incirleri toplamışlar, sizi bir yükten kurtarmışlar. Kızdın ve küfrettin de...E bir-iki incir versen olmaz mıydı? Bu olay içime dert olmuştur. Ulan bari yakalanmadan birkaç inciri yeseydik, içim yanmazdı. O kadar uğraştık, adam hepsini aldı gitti. Sepetlerimizi de götürdü. Tabi sepeti

kaybettiğim için annemden yediğim fırça da yanıma kâr kaldı. Bazan soruyorlar, "şiirinizin kaynakları nelerdir?" falan diye. İşte böyle travmatik şeyler. Nedense şu incirleri görünce bu olayı hatırladım. İşte tam böyle incirlerdi. Ama bir tane bile yemek kısmet olmamıştı. Aradan kırk yıl geçtikten sonra, bir gün o bağın olduğu yere gittik. Ben oraları tanıyamayacağım için, ablam götürmüştü. Gerçekten de bağın yeri mahalle olmuştu. Her yer göz alabildiğine ev olmuştu. Bir sokaktan geçerken, ablam, "işte o incir ağaçlarının olduğu patika burası" dedi. Bulduğumuz yer asfalt bir sokaktı. Çok üzüldüm. Hiç incir ağacı yoktu. Ama bazı evlerin duvar diplerinde, yol kıyılarındaki taşların arasında incir filizleri boy vermişti. Evet, burası, orasıydı.

desen: arif buz

adına ayırdım aynamda sallanan her masayı

özkan satılmış

Sana diyeceklerim var, uzun yoldan getirdim
Atımın alnından boşalan kanı bunca sürükledim
Akar dedim yeniden
Döşünde hep buzlu bir bıçakla uyanan ırmak

Gözünü sevda bürümüş bir keman sesi önümü keser diye
Dayar diye boğazıma kırmızıyı
En karanlık sokağına bir av olarak çıkardım
İçimi eşen çöl hayvanını

Gözlerin ki son kervansaray işte
Orda dünya bitiyor, başka yer yok dinlenmeye

Uzun yoldan geldim, göstermek için kalbimin filmini
Denizlenir yıkarsın dedim, serin-beyaz sözcüklerle sökersin,
Çocukluğumun tutuşan alfabetesini
Tutar elinden kuştan kuşa gezdirirsin
Gürültülü bir röntgenden sıra yangınları çıkarıp
Daha önce hiç kızarmamış güzellikte fotoğraflar basarsın

Ta ordan duydum ellerinin iyiliğini
Kıpırdadıkça kıpırdadıkça genişleyen bir gül kabartması
Göğsümü yarıp içeri dalan ipekli baskın
Çekildiğim güzel girdap

Sana diyeceklerim var, sana kusacaklarım
Ağzım nicedir balta açmaz
Geçtiğim yollardan gök gözükmez
Öyle üstüme kapanmış demirden zifir
İssiz kalmışım, avluda bebek kalmışım
Zaman akmış, ben zamanda bükük kalmışım

Sana getirdim boğazından kapılmış ceylanı
Onun yaşamak için püsküren son bakışlarını
Çatısız evleri getirdim sana
İhanet kemikten içerdeyken,
İliği emip çok hançerli bir geceyi dağlamışken uykuma
Sana, rüyamı zonklatan kırbacın usta şaklamasını

Getirdim, uzun yoldan, heybemde kırık kişnemeyi
Atımın alnından boşalan kanı bunca sürükledim
Başka şeyim yoktu, olsaydı onu getirirdim
Güneşli bir günü getirirdim, ama yoktu

Kokunu ta ordan duydum, kurtların çakalların midesinden
Böyle hastanelik geldiysem, gövdemin yarısı yok geldiysem
Bana uzaktan, bilmeden, eski kartpostallar uzattığın için
Yaramdan sarkan kaderi sana sarıyorum
Sana, uzun yoldan getirdiğim kimsesizliğini

İzini sürdürdüm, canımdaki zehri canın zehirler deyip peşine düştüm
Uzun yoldan mahkûm geldim varlığına
Sen de biraz müebbet ver, öperken kır kalemimi

aşk ayini **hicran arslan**

kırmızı öpücük
tapınağın dişlerini geçirdi boynumdan
o benzersiz ulumayla kucaklaştım
acıyla beslenen her ne varsa inimde

çember
bir çiçeğin etinde yaşlanmaya başladım

hurdalıktaki mobilyalar önsezili
bronz sevişme sonralarına
ayakkabılar içinde demire dönüştü
pasaçalıyor ayaklarım

çember
bahçeyi aramak üzere yola çıkmak var

şiiir den şiiire

Mevsim Değirmeni - **Mehmet GİRGIN**, Temren Yay. 1.basım, Mart 2017

Mehmet Girgin, öteden beri kitabını beklediğim bir şair. Günümüz dergilerinde epeydir kendine özgü bir sesle dolaştığını biliyorum. Bu açıdan şiiir değirmeninde öğüttüğü Mevsim Değirmeni biraz gecikmiş olsa da onu sevgiyle selamlıyorum. Tıpkı kitabının arka kapağına Taş Ev'ini bırakmadığı gibi şiiiri bırakıp bir yerlere gideceğini sanmıyordum. Hoş, arkasından gelen şiiir olunca gitmek olanaksız!.. Bakın, neler diyor Taş Ev'in ayrıntılarında:

"Nereye gidebilirsin ey Memet
Taş ev orda dururken, yurdunda
Yaralı bir ceylan ya da bir kuş
Ya da ayağı kırılmış bir kurlangıç
Senin okun eğrelti kokusudur
Çocukluğun var şimdi önünde
Korkusuz krallar gibi uzun
Saklansan gölgen karşıdan aşar" (s:17)

Biliyorum, tam bu noktada Kavafis'in, "Bu kent ardından gelecektir" dizesi çarpacak kulaklarımıza ister istemez. Yani ortada bir sıkıntı benzerliği var. *Gidemediklerimiz*in şiiiri diyelim buna. Ayrıca Taş Ev'in son dizesinde 'kent' sözcüğü geçmekte... En büyük benzerlik -nesnel ortamla birlikte üstümüze sinmiş- insanileşmeyi güçlendiren yaşam bağdır bence. Çevremizi oluşturan her şey ses ve görüntü olarak dirimliğini koruyor ve giderek bellekte anılarla taçlanan vazgeçilmez izlere dönüşüyor. Bir yerde şiiirin koruması altına giriyor. Bu açıdan Girgin'in şiiirini, köyle kent arasında, 'kasaba' odaklı bir yerde ko-

numlandırabiliriz. Ne kırsal rüzgârı eksik, ne kentsel iletişimi... Ancak doğanın ve doğal olanın yağmalandığı bir acı var çekirdeğinde. "Ağaçların rengi önemli değil ama / Mutlaka tarla fareleri döndürmeli / Değirmeni" (s:8) dediğinde sıkıntının özüne inebiliyoruz. Çok değil az sonra "Kentler suçlu koşuşları soğuk / Lağuma dökülür küf pas içinde / Kazandıkça yitirilir her şey / Umutlar tükenir / Gri beton olur kent / İskeletten insanları / Boz eşekleri özletir bozkırı / Elleri kurtlanmış ağaç kabukları kanar / Yıkılmalıs dersin / İskambil kâğıdından şatolar gibi / Omuzlarında mezarcı duruşu" (s:10) dizelerinden oluşan Karasöz şiiiriyle karşılaştığımızda durumun vahametini anlarız.

Ne var ki kent-köy çelişkisinden doğan ağrıların da ötesinde güncel gerçeklikle örtüşür üste çıkan duyarlık. Bunu, dünyayı eskitip insanı sıkboğaz eden her türlü yağmayla açıklayabiliriz. Yani Naif Buğday Tarlaları'ndan yükselen çığlık tekil yakarımı aşar, özlenen bir iklimin sesiyle dalga dalgayankılanır:

"Gelincikler bizi almaya gelecek mi Kaan
Doğurabilecek miyiz, bebek evrenlerimizi, şiiirlerimizi
İyileşecek mi annelerimiz, kılıçlar, balıklar dalaşacak
Dallar büyüyecek, yeşerecek, meyve verecek
Bir çocuk dalına salıncak kuracak, kardeşini büyütecek" (s:18)

Sorular içinde gelişen şiiir tekniğe baktığımızda ardışık sorulara çok sık rastlarız. Hemen hemen hepsi insan ufkuna genişleten duyarlığa sahiptir. Kimi zaman yanıtı okura bırakılan şiiirsel boşluklar yaratır, kimi zaman da yanıtını kendi içinde verirler. Örneğin, "Geriyeye ne kalır deme / Aşklar da tükenir gül de / Gülüşüne sahip çık dostum / Çölde devendir o / Gölde balıkların / Kimse kalmaz geriye / Ne Leyla ne Kerem /Hiç olur her şey" (s:21) nedenselliği, şiiirsiz kalma uyarısını da beraberinde getirir.

Hatta yabancılaşmayla kirlenmeyi aynı ekseninde yorumlayabiliriz çekinmeden, "Nasıl bir rüya bu, kimsenin kimseye merhaba demediği / Mektup yazmadığı, mendil sallamadığı / ve za-

manın sallanıp durduğu" (s:22) dizelerine bakarak.

Kırsal dünyası, bir yerde pastoral bir terapi gibi başını yasladığı önemli bir sığınaktır şairin. Sağaltıcı bir özelliği vardır sığınağının. Orada kırılgan bir zamanı enine boyuna tartar. Bu anlamda Vadi başlıklı şiir, "*Vadiye yürüdüm / Kötürüm köklerle / Öyküm yok dedim / Şehir ses ver dedim / Dilimledim zamanı / Yonttum ve sustum*" (s:23) dinginliğiyle, çağdaş insanın iç sesinde düğümlenen duygularla seslenir okura.

Girgin, "deli medeniyet" diye niteler doğallığı altüst eden her şeyi. 'Ülke' derken de; "Ülkemi kırdın / Lüks içindeydim / Çinko sesleri geliyordu / Yağmur sesleri / Kepenek korumuyordu" (s:25) şeklinde şiir denli yalın, gizemli ve buğulu bir resim çizer kendince. Hem de çinko kaplı yağmur kokulu evlerin mutluluğunu çalan anlayışın şiddet boyutunu duyurarak... Sopası uzun ve acımasızdır... İnsanın tepesine tepesine inen vicdansızlığın gaddarlığını anlamak için, "Umudunu uzatma bayım / Boynunu kırarlar" (s:27) uyarısına dikkati çekmek isterim. Ki o düş ülkesinin görkemini, "Kuş sesleriyle açılan bir ülke / Bebeklerinin oy kullandığı / Kardan insanların yönettiği / Kardan kadınların horoz sesleriyle uyandırdığı" (s:31) düşselliğiyle uzatabiliriz. Zaten söz konusu örneklerle öne çıkardığım Mevsim Değirmeni adlı ilk bölüm - tırmalayıcı- gizli bir lirizm barındırıyor içinde. Mavi İğne'li ikinci bölüm ise daha çok aforizma tadı veren ironik şiirlerle dolu. Girgin bu tür şiiri iyi beceriyor doğrusu. Kolay değil gözden uzak çelişkileri incecik dokunuşlarla ortaya dökmek!.. Felsefesi yaşamak olan doğa ve insan kokulu şiir kırıntıları bunlar!.. Yer yer haiku kıpırtısı içinde duyurulmaya çalışılan iç seslerden söz edebiliriz. Örneğin, kırsal bir sabah her şeyin başlangıcıdır:

*"Tan kızılığdır kemirse sütlenmiş inciri
Vaktidir tozlu yollarda koşmanın
Ve nadasa bırakılmış yüzünü
Avuçlaruma almanın"* (s:37)

Bahar çınlaması, *Mevsim Değirmeni*'nin aynasında yer yer güz solgunluğuna bırakır yerini. İssizlik güne benzer bu anlamda. Hele insanın ıssızlığı!... Ucu açık okumalara, yankılı çağrışımlara düşürür yolunu:

*"Bir gülüş kalmış mı şu köşelerde
Bir kahkaha, bir unu, bir hatıra
Kalmamış diyor her şey"* (s:41)

Şiirsel olanın bildirimsel olana karıştığı durumlarda bile çok yönlü sezgiden nasibimizi alırız:

*"Ay hüzünlü / Karınca ihtiyar
Dünya yurtık / Balina proleter"* (s:50)

Rüzgârla yağmur aşkından kuşlandığımız da şiire yazılıdır:

*"Kendini rüzgâra bırakan yağmur
Kuş olur"* (s:51)

Mevsim Değirmeni, daha neler fısıldar kulağımıza!..

Atlara Sürme Çekin - Selami Şimşek, Noktürn Yay. 1. basım, Nisan 2016

Bir kentin şiir kapısı olur mu, olur! Selami Şimşek'in, *Atlara Sürme Çektim* kitabındaki *İzmir Vurgunu* şiirinde açıkça görülüyor bu. Varyant'tan aşağı şiirin kapısından girer gibi inişine kıvrılıyor kente:

*"Yüklenmiş yorgunluğunu iniyor Varyanttan
Yüzünde buzlu yol şoförünün kaygısı
Dalıp gitti uzaklara
Ak güvercinler göründü gözüne
Bahribaba parkının manolyası"* (s:43)

Sıkı durun, daha bunun Karşıyaka'sı var! Her kapıdan şiir akıyor:

*"Nazar boncuğu atılmış üç yere
Biri denize*

*Gümüş yay çiziyor havada balıklar
Karşıyaka'dan kız evine giden sini
Yelkenler arasında ay"* (s:23)

Şiir sıcaklığı ile kent sıcaklığı, dirimli bir organizma gibi el eledir Şimşek'in şiirinde. Ön cepheyle fon arasında çeşitli insan halleriyle halk akar. Özellikle *Karşıyaka* şiirinde geçen "*Karşıyaka'dan kız evine giden sini*" ayrıntısı çok özel bir doğallık katar şiire. Dileyen bir şiir başlatabilir oradan, dileyen öykü, dileyen de roman!.. İçsel

ve dışsal kareler birbirine yapışıkır yani. Gezginci bir ruha sahiptir şairin kimliği. Ne zaman, nerede dolaştığını bilemezsiniz. Karmaşık ruh hallerinden oluşan bir dolaşımdır bu. İnsana değdikçe mutlu olur, dengede kalır. Sözelimi İzmir Vurgunu ile Kargasekmez şiiri arasında ani bir zaman sıçraması yaşanır. Kentsel yaşamın renkliliği yerini kırsal bir yalnızlığa bırakır. Hiç hesapta yokken "memesi mühürlü gelinler" in trajik yaşantısıyla sarsılırız:

*"Gömlek değiştiren yılan değil sadece
Havada uçuşuyor püsküllü, perçinli sözler
Tut ki acıyla beslenen bir uyuz zaman
Emzirmekten geliyor memesi mühürlü gelinler"* (s:45)

Şair, bu anlamda hem zaman, hem mekân okuyucusudur. Zaten zamanı ya da mekânı okuyan insanı da okur. Ki Dil Sürgünü'nde dolaşan şiirin belleğinden yansıyanlar önceden kestirilmez. Ancak şairin külrengi gömleğiyle dolaştığı vakidir. Ütopyasından kan damlar sanki. Bir otacı gibi gezindiği o "uyuz zaman" da, derin yaralarla karşılaşır. Merhem yerine şiir yetiştirse de çığlıkların önüne geçemez:

*"Herkeseye yetecek şiir var
Benim atlarım güneğe
Elmas kesiyor çığlıklar
Yangın sonrası közüyle
Nasıl yakılırsa üstümüze ağaçlar
İşte öyle! Yol boyu aç çocuklar"* (s:11)

Göze şiirini okuyan, şairin poetikası hakkında az çok fikir sahibi olur ki, "hüzün dağıtan, eşkiya, huysuz, direnişçi" gibi özellikler taşıyan o yaman sırdaşın, "iki zaman arasında" tütsülerle gökyüzüne karışan sonsuzluğundan söz edebiliriz. Şairin, 'zaman, mekân, sonsuzluk, ölüm' gibi sorgulamalarında hep bir 'at' imgesi çıkar karşımıza. Handiyse metafor gözüyle bakabiliriz at imgesine. Olmazsa olmaz aracı, kişneyen sesidir yaşamışlığın. Ufku geniş ve derindir. Bellek yolculuklarında birden kanatlanır. "Atlara sürme çekin" (s: 31) dendiğinde, "Kız kaçıran atların

nal sesleri"yle (s:31) özdeşleşiriz. Kimi zaman bu özdeşleşmenin doğrudan insanın hevesine karıştığını duyumsarız. Özetle 'dörtına' gitmelerin taşkınlığı atları andırır:

*"Süngüsüne takıp dörtına gitmediyse biri
Bulut tülleriyle yerindeyse mavi gökyüzü
Ve sendeyse ellerin, ayakların, gideceğin güzergâh
Gülümsemeye uyanmalısın günışığına her sabah"* (s:59)

İşte o sabahlarda gelecek gizlidir; yeniden yaratılmanın sevinci ve umuduyla başlar günün ilk saatleri. Geçmişle birlikte bugünü kucaklayan, gündemdeki ortak yaraları es geçmeyen toplumcu bir damara uzanır Şimşek'in şiiri. Örneğin, Siyanür Tarifleri başlığı size neleri anlatır bilemem ama sonuçta zehir zemberek bir yağmanın ortasında buluruz kendimizi: "Kütük sökmek yasak ekmek için /Astımlıya körfeze bakan dağlar / Kökünden kurutmak serbest / Çürüsün toprak ne varsa soluyan / Kopan kol yeden önce dağılmış taşlar" (s:15) dizeleriyle kan tüküren bir şiir, sözü "Yağmurlar sarı yağar çocuklar uçurtmasız" (s:15) cehennemine getiriyorsa, biliniz ki şair doğadan ve insandan yana koymuştur tavrını.

Nal sesleri gibi çınlayan ayak seslerine bakılırsa, "gözleri yağlı kömür karası" madencilerin yürüyüşü de çok özel bir coşku yükler şiire 'deniz' çağrışımıyla:

*"İyi tutmuş mayasını taşıyor oylumundan
Eteği mih dolu kalıp ustası
O gün de tıpkı böyle katmerliydi sesimiz
En önde ilk üçü bütün görkemiyle
Bir 'heey!' de dalgalanıyor deniz" (s:30)
Toplumsal izlek dahilinde, 'Gezi' eyleminin parlıtısıyla ağıtını bir arada buluruz:
"Yanmasaydı günbatımı kardelenler
Şahdamarda bir kargı o gezi o eylül" (s:58)*

Şimşek, insanı "aynı gözyaşı" benzerliğiyle örgütler. Empatisinin vazgeçilmez yanı ise çocuklardır. "Yedi koldan bakır dövsen duyulmaz" (s:46) ağırlığıyla duyurulan o sağır sessizlikte, "düşleriyle paramparça savrulan" çocuklar, bir deri bir kemik kalmış halleriyle "çürük mısır ko-

çanları"nı andırırlar. Açlığın şiddetini anlamak için, "Eşiğini döven açık kapılar çarpıyor yüzüme" (s:38) dizesi yeterlidir aslında: Ha, bir de belleklere kazılı kanamalı bir geçmiş vardır erken ölümlere denk düşen yoksulluğun:

*"Kızamık şekerinin Kafta olduğu yıllar
Meşeler kar altında; pul pul dökülür bedenimiz*

*Geceye takılmış ağıdır çekilen sabah
Gün yetmez yas tutmaya*

Kazma kürek döner mezarlıklar" (s:41)

"Yok olacak kokusu güllerin / Söz çatlatanlar olmasa" (s:54) uyarısını, şiirin çilesiyle yoğrulan bir çatlamaya benzettiğimizde, Selami Şimşek'in çağrısına fazla gecikmeyiz.

Balkonu Kuzey'e Bakanlar - Vahdettin Yılmaz, Hayal Yayınları, 1. basım, Ağustos 2016

Yaşamımda çok az yüz yüze geldiğim, ancak şiirli yüreğinin sıcaklığından emin olduğum bir öğretmen-şairdir Vahdettin Yılmaz. Üçüncü kitabında aynı içtenlikle sürdürmüş şiir serüvenini. Edip Cansever'in, "*İnsan yaşadığı yere benzer*" dizesini kıstas aldığımızda, Yılmaz'ın şiirinin de kendine benzediğini savlayabiliriz çekinmeden. Oldukça alçak gönüllü, sevgiden umuttan yana paylaşımcı, yalnızlığı yalın, yoksulluğu isyankâr bir duruş sergiler "Onlar"a karışan sesinde. Onlar'ı kısaca "Balkonu Kuzeye Bakanlar" başlığıyla tanımlar. Kırsaldan kente taşan bir yürüyüş ortaklığı vardır bu tanımlamada:

*"söylentiler taşan yalan heybelerinden
suskunluğu anlayacak kadar dinlemekten bıkarlar*

*balkonu kuzeye bakanlar
karanlıklarının şafağa ulandığı fersahta aydınlığı yakarlar" (s:29)*

İlk bakışta şiiri hedefleyen sabırlı bir anlatıcı çıkar karşımıza. Uzun dizeler bir parça öykü tekniğine karışsa da şiirin önüne geçmez üslup konusunda. Nereden başlarsanız başlayın, söyleyişi bellidir. Çünkü şiire çıkan kapıları vardır her başlangıcın. Örneğin, "gördüm

bir oda vermişler sana kitapların güzel" (s:5) dizesi, doğrudan bir şiirin kapısını açar. Ve o güzellik anlayışı, "çirkinliğimi süslüyorum itinayla" (s:7) şeklinde kılık değiştirerek başka bir şiirde varlığını sürdürür. Doğal ki böyle bir dönüşümden 'aşk' ve 'sevgili' de nasibini alır kaçınılmaz olarak:

"sevgilim diye başlamak istiyorum bütün şiirlerle ayağını uzatıyor halk" (s:7)

Şiir, dönüştürücüdür, bilinir. Umut Elimizde Kına şiiri de yeni anlamlar peşindedir. Her şey biraz daha insanileşmek içindir. Böylece içsel örgütlenmenin önemi ortaya çıkar ki; ağıta, yalnızlığa, öfkeye, ölüme, devlete ve hüzne değişik yollardan gidilir:

"ağıtlar yetmiyor ödünç alıyoruz kına gecelerinden

yalnızlığa çekiliyor kanımız dağlar sessiz bir hançer

senin değil bu izler sinsî bir öfke ilikliyor düğmelerini

uğultu diyor ölüme devlet balın tadıyla kariyor toprağı

harçlık sanıyor yetimliği çocuklar hüzne birikiyor" (s:14)

Şiir, yürek soğukluğuna hiç dayanamaz; ister ki her şey doğallığıyla hareket etsin, sevgiyi, paylaşımı öngörsün. Az önce örnekte ağıtları besleyen kına geceleri gibi, "kucağında kedisiyle gelin gelmiş ninenin" geçmişi, "çeyiz sandığı bir kedi tarihine birikmişti" (s:16) dizesiyle eşitlenir. Sonra o iletişim sıcaklığından doğan iki dize aşkın dönüştürücü işlevini üstlenir birden:

"bir kedi de tüylerinde aşkı gizleyebilir

öğrendim dedemden onların tenini" (s:17)

Çağrışımların okuru sıçratan/yönlendiren bir özelliği vardır bu yüzden. Hayvandan insana, tekilden çoğula doğallık ve yerindelik önemli bir sorundur. Eleştirel 1 Mayıs Meydanı şiirinden yansıyan "*onlarca dergiyi uç uca ekliyorum, / yok işte bu meydana okunacak bir şiir, yok*" (s:11) çığılığı, şaşkınlığı ve aymazlığı birlikte sorgular.

Yılmaz, aynı ekseninde kirlenmeye ve yabancılaş(tırıl)maya çevirir oklarını. Bilir ki insanı do-

ğasından koparan her ayrıntı yabancılaşmayla ilgilidir. Bunu bazen "marşları alkışlayan halk yok şimdi / nal sesleriyle idare ediyor kalabalıklar" (s:22) şeklinde bir öfke bildirisi gibi sunarken, bazen de "noter kılınarak kirletilmiş halk / mülkiyet çıktısı alınmış belge" (s:23) gibi sistem sorununu deşen daha özlü söyleyişe vardığı gözlemlenir.

Yabancılaşmaya özgü kırılmalara birçok yerde rastlayabilirsiniz. Genelde köy-kent arasına kısılmış kırgınlıklarla dillendirilen her açmazda, insanın kendine yabancılaşması en önemli sorun olarak işlenir. Şiir, sarsılmaz dostluğun, yarenliğin, kanamalı bir iç dökmenin aracıdır bu konuda: "doktorlar konuşunca iyileşeceğini sandım yaraların / burada bütün odalar birbirine sırtını dönmüş hayat hikâyeleri" (s:31) dizelerinin devamında yer alan "sizin orada da ışıklar böyle ağlamaklı mı" sorusu, bitimsiz bir ağıtın varlığına işaret eder.

Kent şaşkınlığı kırsal yalnızlığın ağrısı şiirin içinden geçen bir çağılı gibidir. Sözelimi, öğrencilere yazılan bir şiirin sonu, "şu dağlar da uzaklık türküsü / rüzgârdan rüzgâra çalar bizi" (s.19) mahzunluğuyla bağlanır. Öte yandan Yorgan Bu Kadar mı Üşütür adlı şiirin başlığı buz tutmuş kırsal yalnızlığını anlamaya yeterlidir. Kaldı ki "kışı ömürden uzun bu diyarda / ufuklardan kar gelirdi sadece" (s:25) yakınmasına bakarsak, ilişkilerin de buza kestiğini anlarız az çok.

Hatırlıyor musun, Van, Kars ve Hakkari şiirleri, şairce tanıdık bir coğrafyanın izdüşümleriyle doludur. İşin içine anılar girince şiir daha bir tatlanır. Mikail, Hasan, Hakan, Ali, Gülşah, Hacer, Zeynep gibi bellekten sökülüp gelen adlar şiirleriyle birlikte anlam bütünlüğüne kavuşurlar. Örneğin çileli kadınlarla anılan bir bölümde, "gözlerinin çektiği yol erek'ten aşmazdı hacer'in / evlatlarına böldüğü yüreği kendinde ağırlardı / anneler kayısı kokar mı Zeynep hanım / bak siz gülünce annelerimiz düşüyor yola / kanamış bir güvercin de varır malatya'ya" (s:34) seslenişi, kırsal yaşa-

ma dönük ilginç öyküler çağırıştırır okuyana. Kars denince, "şimdi sende olsaydım kars / virajlarıyla bir türkmen tarihini anımsatan / paslı geçidinden yoksulluğunun sıcak alnına / bir kağızman elması soyardım ve yüreğimi / morpet deresinde kürt dengabejlerinin sesiyle yıkarım" (s:37) dizeleri şiirin özünü olanca derinliğiyle ele verir. Hakkari'yi ise iki dizeye sıkıştırabiliriz sözü uzatmadan:

"bütün vadiler devletsiz kokuların çiçeğine durur da

anlaşılmak kırık bir dalın topraktan beklentisidir hâlâ" (s:39)

"Aşktan başka da bir şey yok aramızda" (s:47) diyen "yalancı adamın düşleri" de dahildir insan atlasına. Orada, "öksüzlüğüme devlet kravat, toplum tespih takmış" (s:46) eğretiliği altında, birey olamamanın dayanılmaz ağırlığı ile çuvaldızı kendine batırır. Dahası, ölüsüyle dirisiyle Arkadaşlar Geçidi'nde acılarını sağaltmaya çalışır. Dostluk, arkadaşlık, değerbilirlik, vazgeçilmez erdemlerdir yaşam serüveninde. Zaten başından beri kolektif bir ruhla donatılmıştır Yılmaz'ın şiiri. Eksikliğine gediğine bakmaz, en zalim yenilgilerde bile yüreklendirir kardeşlerini "biz sevincin yenilgisiz halkın umudunda her zaman diri" (s:49) diyen gürleyen sesiyle. Zamanla aşk konusunda ironik bir tutum takındığını anlarız. "Sevgilim yeniden yok bütün alfabelerde tek içimlidir hayat / ömrünü silahlandırıyorum bütün cepelerde vuruşsun hüznü" (s:53) ciddiyetle içindedir aşkın! Hasret bahsine yakıştırdığı "aşk insandır hatırlar seni" (s:57) dizesi ise, tek başına şiiri çağırştıran yürek taşkınlığı gösterir. O taşkınlık içinde soran/sorgulayan bir özelliğe sahiptir Vahdetin Yılmaz'ın şiiri. Sözümlü, *Küçük Ölüler*'den kopan üç dizeyle bağlayalım:

"çocuklar uyuyamaz ki ölünce
ama gökyüzü şakacı bir telaşla
mahrem dertler edinir" (s:59)

Kalbi var diyerek ıslak kayaları saran yosunlar.
Bir kadının saçının dalgalanışı, kızıl ve gür
Giden sevgiliyi ağzı mor bir salyangoza benzeten kırık tırnaklarım
Kırık bilincim,
Kırık aklım.
Denizi yalayan martı kanatlarında.
Mavi yok!
Kırık bir daldan ince bir 'çıt' sesi var
uzun boylu rüzgarların peşine düşen ince bir 'çıt'
Acının acıyla çarpışmasında açılan yeni göğ; yeni bir dünya müjdele.
Ey aşk; sende öyle acınası kalma sinema perdelerinde

Estiğim rüzgarların adını lodos koydum, tüm kıyı boylarında
Pencere kenarındaki saksılara umut koydum.
Bir gömlek diktim olanaksızlıklardan
gittiğin zamana
Sahte kemikler arasında yere basamayan ayaklarını savurdum.
Gözlerimi kapa, beni uyu anne
Tel tel saçlarımdan ayıkla
Düşlerimde kalmasın karabasanlar da.

Tuzu yalayan martı kanatlarının
Gül ağacı yetiştirdiğim ceplerimin
Hızır, İlyas niyetlerinin de içi boşsa;
Gözlerimi kapa, dudaklarıma bir ninni koy anne
Ağıtlardan bozma,

Sonsuz zaman
Sonsuz zaman
Esip durduğum yeryüzü haritasında;
Sonsuz insan yarası.

göveriş

ömür özçetin

Varoluş alabora olmuş
bir tekne denizinde sizin
kıyınıza vuruyor.

Kavrayış yok.
Kopuş uzuyor..

Gidecek yeri olmayan geniş
alanlar, sisli noktalar bırakıyor.

Bıraktım.
Oynasın yerinden akıl.
Anlamadığım şeyler var.
Ne demeliyim?
Dil henüz tutsak değil.
-Konuş!

Atlıyorum suskunluk çitinden.
Sizi görmenin bahçesi.
Ne güzel.

Haşhaşçiçekleri yürümeyi bilir.
Ben konuşmayı bilmem.
Ne dedimse!
Göğüs hizasından titriyor.

Kızarıyor yanak.
İşaretler ıslanıyor..

Kapısız birkaç bakış.
Ardında saçları dağılmışlarınız.
Sözcüklerim.
Kayboluş ve beliriş penceresi.
Önünde ele avuca sığmaz bir kuş.
-Sus!

Bıraktım.
Uçsun yerinden akıl.
Anlatamadığım şeyler var.
Kaygı fısıldıyor incecik bir dal.
Ne acayip şu sus sepeti?
Sizi düşünmenin kirazlarıyla
doluyor.

Sarkıyor bir salkım sesinizden
Sizi duymanın bahçesi.
Ne güzel.

hüseyin peker

harflere vedamız, (t) harfiyle

Türk Şiirinde isimlerin baş harfleri bir türlü bitmez, her gün yenileri eklenir, çoğalır durduk yerde aynı harfle başlayanlar.. Ben de çoğunu yazdığımı düşünüyorum bu harflerin. Belki N, R, Ü gibi harflere eklenecek birkaç isim kalmıştır. Ama T harfine dokunarak, varsa alfabenin Z harfini de katarak, bu harf silsilesini tamamlayacağım. Eksik fazla affola.

Tevfik Akdağ' ı, ilk kez İstanbul'da Cemal Süreya'nın Papirüs yazıhanesinde tanımıştım. Beyefendi ve kravatlı, düzgün duruşlu biriydi. Sonradan bankacı olduğunu öğrendiğim bu sakın şairi tanıdığım zaman, bir gün benim de bankacı olacağımı nereden bilebilirdim?. 1932-1993 yıllarında İzmir doğumlu Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu bu şair, belki aynı dönem mezunlarıydı Cemal Süreya ile. Onun etkisinde bir şiir geliştirdi zaten. 'Lacivert Kanatlı Bir Kuştur Gece' adlı ilk kitabı ile son yapıtı 'Eski İnsan Sözleri' (1990) a kadar neler geçti içinden kim bilir?

*'bir güldür duruşu baştanbaşa İstanbul
bir güldür çırpışır güvercin kanatlarıyla
bir güldür benim gülüm canım gülüm
bu yağmurlar geçer ben kurtulurum
ağlama gülüm ağlama gülüm'*

1930-1989 yılları arasında yaşamış Muş doğumlu, Fransızca öğretmeni şairimiz Tahsin Saraç 1964 te TDK Çeviri ödülü sa-

hibidir aynı zamanda. 'Direnmeler' adlı şiir kitabıyla 1973 TRT Şiir büyük Ödülünü alan şairin 'Günümüz Fransız Şiiri' seçkisi de unutulmaz yapıtlar arasındadır:

*'Ben ozanım
Açlığın kan çizgisinde ve taş dilsizliğinde
Değişip olurum hemen
Suskunluğun o sarı öfkesiyle
Kınında bekleyen soğuk bir bıçak'*

1933 doğumlu TRT yöneticisi Akşehirli Teoman Karahun kadar, 1938 Düzce doğumlu Türkan İldeniz, 'Taşra Kızının Deliceleri' ile duygusal bir çizgi elde etmişti 1966 da:

'Işıkları bir yakıp bir söndürme Kaptan, beni korkutamazsın

'Beni kimse korkutamaz artık durduramaz bu yerlerde çünkü akluma koydum, çünkü kaçacağım'

Yakın dönemde kaybettiğimiz 1926 Polatlı doğumlu Köy Enstitülü yazarlardan Talip Apaydın'ı çoğumuz ilerici-toplumcu yazı ve yapıtlarıyla tanır. Ama onun 1956 yılında Varlık yayınları arasında çıkan tek şiir kitabı 'Susuzluk' çoğumuzca hatırlanmaz. Ceyhun Atuf Kansu, A. Kadir çizgisine yakın yurtsever kimliğiyle tanınmaktadır çoğunca.

*'Yalnızlık tarlasının geniş düzünde
Tek başına yaşayan kuşlar gibi
Yaşadım dayanabildiğim kadar
Öğüncüm bu olacak yeryüzünde'*

Gene yakınlarda kaybettiğimiz 1931 İstanbul doğumlu Ortadoğu edebiyatları bölümü mezunu Talat Halman, (Bir dönem Kültür Bakanlığı da yaptı) 6 şiir kitabı, çevirdiği Shakespeare Soneleri ile biliniyor.

*'bu gece bir güvercin uykusuz
peşine düşmeyecek artık
güz yapraklarının
düşünüyor yalnız
geyiğin uzanıp ölmeye gittiği kuytuyu'*

Tuna Kiremitçi'yi 1973 Eskişehir doğumlu olması dışında 1994 te Yaşar Nabi Nayır ödülü sahibi olarak bilenez azdır. 'Kumdan Kaleler' adlı müzik topluluğu, daha sonrası ise popüler kültüre yakışan romanları ve magazinsel beraberlikleri ile hatırlarsınız çoğunuz. Oysa başlangıçta Necatigil çizgisine dayanan şaşırtıcı çalışmaların şairi olarak işe başladı 'Akademi' kitabıyla:

*'savaşılmaz diye bir şey yok prensesim;
biz zaten savaşıyorduk.
Yaşamak savaşmaktır,
Bizim gibiler için.
Ve askeriyiz, bilmeseniz de
Kalbimizin verdiği
Korkunç gizli bir emrin'*

1960 Iğdır doğumlu Tuğrul Keskin, halen İzmir Balçova Belediyesi Kültür Md. görevini sürdürmekte. Altı şiir kitabı olan şairin aslen lirik şiire çalıştığı bilindiği halde, son dönemde toplumsal çizgide ağırlığı, özünde çoğalmıştır. 'Tacir ve Cinayet' (1994) kitabı unutulmazları arasında:

*'o dünyadan kovuldum diye adlandırıyorum kendimi
ne olacak sanki onun fotoğrafına baksam yenden
bütün yüzler silinip gidiyor, tanıyamam
aynı tel örgülere bakıyorum haftalardır'*

1953 İstanbul doğumlu Tuğrul Tanyol, Sosyoloji mezunu ve edebiyat doktorası sahibi, Marmara üniversitesi öğretim üyesi şair ve yazılarıyla dikkat çeken bir denemeci. 1985 te Behçet Necatigil ödülü alan şair, 'Elinden Tutun Günü' (1983)'den başlayarak 7-8 şiir kitabının da sahibi:

*'bana ne kaldı? yaşım kırk üç, soygun çağı
denizin avuçlarında kaban fırtına bulutları
onların ardı sıra çıktım ben bu tepelere*

çinde kartal çığlıklarıyla can çekişen'

Tuğrul Asi Balkar, Tekin Sönmez, Timuçin Özyürekli, Turgay Nar, Tarkan Çeper'de T harfinin esaslı mimarlarından. Bunlardan 1950 Turgutlu doğumlu 4 şiir kitabı Timuçin Özyürekli'yi bir şiirle anmadan geçemeyeceğim:

*'sorularla gel bana sesin titremesin
sana yalnızlığımı anlatayım, ayrılıkları
bir kadın nasıl öpülür dudağı kanatılarak
kırpikleri, buğulu gözleri nasıl sarılır?
hasret ağrıları çeken yorgun yürekle
oturup acı çaylar içelim, ağlayalım'*

1951 İstanbul doğumlu Avukat şair ve deneme yazarı Tahir Abacı, Yarına doğru dergisinin kurucuları arasında yer aldı. 1953 doğumlu Tarık Günersel, eğitimini ABD de tamamlayan, PEN dahil birçok yazar derneklerine başkanlık eden, İngiliz Dili Edebiyatını da bitiren Şehir tiyatrosunda dramaturg olarak görev yaptığı bilinen çok yönlü bir yaratıcı. Deneysel şiirleriyle belleklerde iz bırakan bir kimlik:

*'bütün zamanların birleştiği zamandı
mutlak takvimin başladığı andı:
algıladık
birbirimizi
duyular ötesinde''*

1867-1915 yılları arasında yaşamış İstanbul doğumlu, toplumsal çığır açan şiirimizin büyük sesi T evfik Fikret de T harfinin unutulmazlarından. Galatasaray Lisesinin ilk dönemlerinde ve Robert Kolejde Türkçe öğretmenliği yapan şairimiz, Meşrutiyet ilan edildikten sonra Tanin gazetesini çıkardı. modern şiire geçiş sürecinde adı anılacak şairlerden. Halkçı, yurtsever ve öfkeli, toplumcu şiiri ilk inşa edenlerden.

1961 İstanbul doğumlu konservatuvar öğrenimli, tiyatro ve dizi oyuncusu şair Turgay Kantürk, 1991 de 'İlk Gibi Son' kitabıyla Behçet Necatigil ödülünü aldı. Kendine özgü, eksiltmeli, lirik ve ince bir şiiri geliştiriyor:

*'Unutulmuş dillerden konuşsak. yazmak
Bir cehennem diriliği, susma!
Ama..'*

1956 Balıkesir doğumlu Turgay Fişekçi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Ama Memet Fuat'ın da desteğiyle Adam Sanat sonra da Sözcükler dergilerinde editörlük yaptı, Cumhuriyet gazetesinde de köşe yazarlığı. 1999 de Behçet Necatigil ödülünü alan şairimiz 8 kadar şiir kitabı ve bir romanı var:

*'Büyüsek de ağaçların üzerinden inmedik
Her kadın sevgiliz olabiliirdi
Yalnızca topuğunu görmekle sakan bir perdenin altından
Bir hayat çünkü yalındı yine bir başka hayat kadar'*

1965 Ankara doğumlu Tamer Gülbek aynı zamanda Kuleli Askeri lisesini bitirmiş, ardından da İngiliz dili Edebiyatı mezunu olmuş yetenekli bir şair. 2001 Orhon M. Arıburnu ödülünü birlikte paylaştığımız bu farklı seslerin birleştirdiği ozan çıkardığı üçten fazla kitapla da şiirde yeni bir ses yaratmayı başardı:

*'Uzaktan gelmiştik
Yorgunduk
Tarihimizde uğuldadı yağmur ışığı
Çömeldik çömelmenin anlamını bilmeden'*

Müziyen şair Tamer Sağır, 1985 Ankara doğumlu, Rock gruplarında gitar parçalarıyla da, çıkardığı CD'lerle de tanınıyor.

'Kırçıl' dahil iki iyi şiir kitabı var.

*'Ahh yırtamadım kendimi yeterince. Burada
yım diyemedim
Onların sevişmek için fink attığı gecelerde
Sultanahmet bahçesinde ağlayıp dua eden ben-
dim'*

1975 İskenderun doğumlu Türker Özşekerli, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık İzmir bölümü mezunu. İlginç şiirlere çalışıyor. Son dönemde sesinde azalma olsa da özlenen ozanlardan:

*'sen cici, taşırısın maskara çağımı
gövdenin silikon terazisinde
sor bana, aşk neyi iliştiriyor?
ben cüce, tövbeni seviyorum kirpileşen yerlerini'*

Elbet Z harfi ile bitiyor alfabemizi. Ve Z harfinde, yani işin sonunda hatırladığımız iki ozan var İzmirli olarak: Ziya Osman Saba ve Zübeyde Seven Turan..

Biri Karaburun'da yaşayan, diğeri Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi'ne kayıtlı bu iki sevdiğimiz edebiyatçıyla harflere veda, ama şiire asla..

desen: arif buz

temmuz kuşlarının ölüm küğü

Bu küğ temmuz kuşlarıdır
Acısı hiçbirimizde yer etmeyen
Onlardan birini dikenli tellerin ardında gördüm
Ayakları yoktu ve taş atıyordu

Senin gidişinle bitiyor yaşamı yüreğimin
Ellerim ağrı görünce ölen balıklar gibi ölüyor yokluğunda
Büyüttüğüm gülü yakıyorum
Ateş ve kül kokusu
- bu seni sevmiyorum dediğinde bıraktığın koku

Senin gidişinle bitiyor taşın çiçek açması
Taş şimdi soğuk ve ateş böcekleri yok
Temmuz kuşları hep öldü
Sıcak gidişin gibi yakıyor insanları

desen: arif buz

mektup var

salih öztürk'ten kemal özer'e, mektup var!

Salih Öztürk'e tanışma anısı olarak sevgi ve dostlukla, diye yazmıştınız bütün şiirlerinizden seçmelerle oluşturduğunuz 20.Yüzyıldan Duvar Kabartmaları kitabınıza. Tarih 21.01.2003. Oysa neredeyse yirmi beş yıl oluyor sizi tanıyalı. Siz beni okur olarak bilirsiniz. Şair okur arasındaki dostluğun sonsuzluğuna inanır adını yüreklere yazdırmış şairler. Bilirler ki gece yıldızla, gün güneşle, ten yürekle, dağ dorukla, deniz tuzla vardır; bu da şair, okur ilişkisidir.

Sizi ilk, üniversite yıllarında tanıdım. Ağıt'tınız.

Ben ağıtların acı olduğunu bilmeden bana verdiği mutluluğu emerdim.

Bir kadın, annem

Bir çocuk; ben

Annem altı veledi sıraya koyar, oyunlarından alıkoyar, sırayla yıkardı. Yanında radyo, radyoda çalınan türküleri mırıldanır; farkında olmadan elindeki tasla kafamıza vururdu, ya da suyun sıcaklığına ah çektiğimizde tas kafamıza inerdi. Bir halayda tası ritmik darbelerini indirirken, ben bir ağıt dilerdim sunucudan. Bilirdim ki annem ağırlaşır tas da köşesine çekilirdi.

Kalabalık bir aileden ayrıldığımda annemin bakışı benimle birlikte çıktı hayat yolculuğuma, hiç unutamadım. Ağıt şiiriniz aklıma

her düştüğünde annemdiniz ya da annem geldiğinde ağıt olurdu yüreğimde. Günden güne atlardı annem, aralıksız çalışırdı, parmaklarının sayısını kendi de unuturdu hayata yetiştirmek için. Ve çocukluğumuzun masal dili, annem tergisine alırdı bizi. Annem en güzel yüzünü bırakıp gitti, iç ağıt oldu. Dediğiniz gibi;

"öldüğü gün kadar kimse güzel olmadı."

İçime masala inanmak yerleşmiş, masala inanmak her insana yakışır. Çouktur, Çocuktur, Allahına kadar çocukçadır içimize işleyen şiir. Şiirlerinizdeki çocuk bir yanıla bana sesleniyor. "Ey koca adam, bak şiir de çocuktur."

"Her çocuk bir şehrin saat kulesi"senin dizende.

İlk sizin şiirinizde şiir belasına tutuldum. Öğrendikçe şiiri içimde konaklıyordu Ağıt şiiriniz. Şiir denince ağıt yüzünüzü görmek istedim. Gözlerinize bakarak ağıtınızı dinlemek istedim gözlerinizden. Böyle bir şiirin göz duygusunu merak ettim. Şiirinizde en güzel halleriyle ışıltılarını bozkırlarda, taylarda süren ağıt yüzlü çocuklar bana benziyordu. Sırf kendi içimin dışını oluşturmak için size ulaşmak istedim.

"yüreğimi durmadan zorlayan

Düşlerimin iziyle yana yana"

(Sürek)

Sordum, soruşturdum ve size ulaştım. Telefonda sizle konuştuğumda kekemeliğim depreşti. Sabırla dinlediniz. Kırmadınız, davetimi incellekle kabul ettiniz. O gece sabahı zor ettim. Sözleştiğimiz tarihte öğrencilerimle birlikte elimizde bir buket çiçekle sizi bekledik. Zaman kendi akarını tıkamıştı, zaman karşımda dayılanıp duruyordu, zaman cehennemin

dibiydi. İnadına direndim.

"Ve günüşiğini görmemiz yeniden
Ya direnirsek mümkün ya konuşursak"
(Kesik Kesik)

"Değil mi ki Ağıt şiirim babası gelecek, şiirdeki anneyi annem kılan şairim gelecek. Geçmezsen geçme ey zaman az sonra buradan bir Şair geçecek. Direnmen iflah olmaz anarşist ruhum var, senin düzeninin tiktakını yıkarım, somutlarım seni ey zaman"- dedim. Zaman geri aralandı, okul kapısından bahçeye girdiniz. Göz göze geldik. Ayaklarım kitlendi, yürek atışım hızlandı, göz alışıklılığım bozuldu. Öğrencilerim size beni gösteriyordu. Gülümseyerek yaklaştınız, elinizi uzattınız.

" Geldin, kutsal bildiklerimi yeniden tanımladın

Ülkemi bir bakışta bağladın güzelliğine"

(Seni Anmakla Artıyorum)

Elim Ağıt'a dokundu, halaya düştü. Sonra bir çay içip konferans salonuna geçtik. Öğrencilerimle söyleştiniz. Kim bilir kaç çocuk sayenizde şiire daldı. Benim Ağıt şiirinizde şiire daldığım gibi. Sizi uğurlarken çocukların bakışından bir iz kaldı bana sizin şiirinizdeki dizelerden.

"aha yirmi yaşında

Öğrendiyse alniyla gülümsemeyi"

(Biz Ancak)

"Biz ancak şiire bulandığımızda kıvamında yaşarız." dedim içimden. Gittiniz, öğrencilerimin alınına gülümsemeleri bırakarak.

Birkaç yıl sonra sizin Salihli'ye geleceğinizi öğrendim.

Bütün Tanımlar şiirinizde dediğiniz gibi

"Kilit vursalar üstüme

Küflü bir karanlıkta"

(Bütün Tanımlar)

Ağıtımdınız, halkımın ağıtı. Ağıttım halkımın yarattığı. Kilit vursalar üstümüze küflü bir karanlıkta, yine de içimiz karanfil düşüncemiz aydınlıkta.

Tıklım tıklım salonda kimseyi görmez oldum. Siz geldiniz, ayağınızın tozuyla ağıtınızı getirdiniz. Ve konuşmanızın ilk cümlesi ayakkabınızdaki tozla ilgiliydi. Tozlu yollarını ülkeminin, tozlu düşünceleri, tozlu zamanları; acıları, yoklukları, yoksunlukları...Popüler olmaktan uzak, övünmeden, böbürlenmeden şiirinizi anlattınız, halkımın şiirini. Ben içimdeki gürültüye döndüm.

Ara verildiğinde şımarıklığı bilmediğimden ürkek bir yalnızlıkla yanınıza yaklaştım. Tanıdınız beni. Gülümseyerek uzattınız elinizi. Çocukluğum yıldızlandı; şımarımdım. Size kalan bozuk paralarımın çay ısmarlamak istedim. Sizi alıp gitmek, ağıtınızı konuşmak istedim. Bencillikti, biliyorum. Siz oradaki herkesin şiiriydiniz. Zaten etrafınız kalabalıklaştı. Küskün bir aşık gibi sessizce uzaklaştım. İki çay söyleyip birini sizin için içtim. Kavruk zamanlar yarattım kendime.

Sonra 2009 da uğursuz haziran'da bu dünyadan göç ettiniz. "İyiler hazıranda mı gider!" dedim.

İçimde konukladım sizi bu yaşma kadar. Zaman geçer, zaman bir kayayı aşındıran suyun ruhu gibi geçer.

Bir gün, haziranın birinde, halkımın, sizin anlattığınız halkımın halaylarıyla; yanınıza, içimde bir ağıtla geleceğim.

**yaşama dönüş
operasyonu**

sedat gülmez

bir mahcubiyet ertesi çıktım yüzüne
dikilen her ayıptan fışkırdı hayalarım

pervasızdım, güldüm
iğrendim aynalardan

maviyi sordum
göğü indirdin ellerime
iki elim iki yakamda
göğüme giyiniyorum

iki

yunus karakoyun

iki mısralık şiir
iki dudak bükülmesi
heybemde bir şey yok
gül kurusu denen dünya
gece ayazında üşür
iki kuruluşluk bir şair

erkan karakiraz

poetik karşılaşmalar

Erkan Karakiraz, İlkay Şahin'e Karşı!

Erkan Karakiraz: "Fenâ" başlıklı dosyan ile *Seyhan Erözçelik İlk Kitap Şiir Ödülü* ve *Sabri Öneroğlu Destek Ödülü*'nü kazandın ve dosya, kitap olarak Mühür Yayınları tarafından basıldı. Ödül jürisi, şiirlerini senin yazdıklarınla yan yana koyduğumuzda yadırganmayacak isimlerden oluşuyordu. Yazdıklarını, jürideki şairlerin dahil olduğu bu geleneğin bir devamı olarak görebilir miyiz?

İlkay Şahin: Bunun için öncelikle geleneği tanımlamak gerekir. Şiir geleneği benim için, söylenmiş tüm şiirlerdir. *Homeros, Vergilius Montale, Rilke* de benim için *gelenektir*. *Yahya Kemal, Dıranas, Hilmi Yavuz* da. Özel konuşmalarımızdan da, şiirlerinden de, düz yazılarından da jürideki isimlerle bu konuda aynı kanaatte olduğumuzu biliyorum. Burada benim için önemli olan, sahih bir şiir ortaya koymaktır. Bu şiire giden yolda da tüm iyi şairler bulunuyor. Elbette söylemek istediğin anlamdaki geleneği anlıyorum ama ben meseleye böyle bakmıyorum. Bu gelenekselci/gelenekçi şiir tanımı, bahsettiğim sebeplerden ötürü bir parça sorunlu ve sathî. Açıkçası, jürideki tüm şairler, sahih şiir yazıyorlar. Kendimi bu se-

beple onlara yakın görüyorum. Bu isimlere dahil olma durumu da burada ortaya çıkıyor. Sahih şiirin peşinde olmam sebebiyle, evet, o soyağacının devamı olabilirim.

Erkan Karakiraz: Uzun zamana yayarak, az fakat öz şiir yazıyorsun. Bunun sebebini kişisel titizliğine mi yoksa şiirinde gözlemediğim yalınlığa ulaşma çabasının kendi zorluğuna mı bağlayabiliriz?

İlkay Şahin: Bunun birden fazla sebebi var. İlki, senin de bahsettiğin, titizlik. İkincisi de, itiraf etmeliyim ki, tembellik. Mükemmeliyetçilik ve tembellik bir arada olmaması gereken özellikler insanoğlu için. Tabii işin şakası bir yana, yazma ritüellerim de beni zorluyor. Yaptığım her şeyde takıntılarım neyi emrediyorsa öyle yaparım. Şiirde de metni nadasa bırakma, üzerine düşünme, çalışma, bozma, tekrar yapma gibi durumlar her zaman oluyor. Ayrıca yapmaya çalıştığım şiir konusundaki tespitin de doğru. Yalınlığa ulaşma çabası benim için çok önemli bir sorun. Çehov diyor ya "Vaktim olsaydı daha kısa yazardım" diye. Tam olarak bu. Şiirde bir iki kulaçla ulaşılabilen derinlik çok kıymetli. Bu noktaya varabilir miyim bilmiyorum. Ama deneyeceğimi biliyorum. Kelimeleri tasarruflu kullan-

mak, kullanabilmek, şiir söz konusu olduğunda önemli.

Erkan Karakiraz: "Fenâ"da çeşitli türlerde metinlerle bir okuma ilişkisi içerisinde olduğun görülüyor. Tiyatro eseri, öykü, deneme, şiir... Bildiğim kadarıyla, şiir dışında da metinler yazıyorsun. Yazdığın farklı türdeki metinleri düşündüğümüzde bu ilişki-den en çok beslenen, en verimli sonuç aldığın şiir mi yine de?

İlkay Şahin: Şunu söyleyebilirim, *verim* denilen şeyi tanımlamak zor aslında. Yine de niteliğin bu konuda belirleyici olduğunu düşünüyorum. Bir de şunu belirtmeliyim ki şiir dışında bir türde var olmak istemiyorum. Şiir her zaman önde olacaktır. Geçmişte başka türlerde kendimi sınaadığım oldu ama çoğu taslak aşamasında imha edildi ve bir okuyucu ile baş başa kalmadılar. Şiir dışında, belki bir gün vaktinin geldiğini düşündüğümde, deneme türünde yazdıklarımı ortaya çıkarırım. Belki onları da ortadan kaldırıyorum. Yazdığım her şeye karşı müşkölpsent bir tavrim var. Şiirden esirgemediğimi denemeden de esirgemem.

Erkan Karakiraz: Yazdığın, okuduğun her şey *şiire varmak* için mi?

İlkay Şahin: Evet, kesinlikle. Yazdığım, okuduğum her şey *şiire varmak* için. Hatta sadece onlar değil, izlediklerim, baktıklarım, dinlediklerim. Yolum şiirle keşiştikten sonra ya da daha doğru bir ifadeyle söyleyecek olursam, şiir önümü kesip "benimle ilgilenmekten başka çaren yok" dedikten sonra, bütün okumalarım, yapmak istediğim şiiri besleyen öğelerden ibaret oldu. Sinema, resim, müzik, kitaplar... Hepsi kafamda bir şiirin işaret fişeği olmak ya da ona bir şekilde yardımcı olmak için varlar.

Erkan Karakiraz: "Fenâ"nın hemen başın-

da bir *Asaf Hâlet Çelebi* alıntısı karşılıyor okuru. Kitabın bütününde -sözcük seçimini de göz önünde bulundurarak soruyorum- özellikle bu alıntının ve şair olarak *Çelebi*'nin önemi nedir?

İlkay Şahin: *Asaf Hâlet Çelebi* ismi benim için çok şey ifade ediyor. Kendisiyle bir tür ruh akrabalığı hissediyorum. Ayrıca benim kişisel hislerimin dışında da kendisinin büyük bir şair olduğu kanaatindeyim. Şiire bakış açısı, şiiri, zamanının çok ötesinde. Dolayısıyla ilk kitabım olan "Fenâ"da kendisine olan borcumu ödemem gerekirdi. Tabii kendisinden kullandığım epigrafın, kitabın genel havasına, düşüncesine uygunluğu da önemliydi. Malum, "Fenâ" yokluk, hiçlik demek. Dolayısıyla *Çelebi*'nin yazdığı dizeler kitapla bir bütünlük oluşturdu. Sahi, *Çelebi*'nin kitabın başındaki dizelerini unutmayalım: Karanlıklarda medhuşum gözüm dalgın düşüncem: hîç!/ Semalar hîç, bu alem hîç, bu zulmet-gehde cismin hîç.

Erkan Karakiraz: Kitapta en sevdiğim bölüm, Samuel Beckett'in "Oyunsonu" (Endgame) başlıklı tiyatro oyununun karakterlerine yazdığın şiirlerin olduğu bölüm. Hayli etkileyici buldum Nagg, Nell, Clov ve Hamm için yazmış olmanı. Her ne kadar "Fenâ"da Emily Dickinson ve Sami Baydar'a ithaf olunmuş bir şiir ile Bayrıl ve Nizamî'den yapılmış alıntılar bulunuyorsa da hem bir oyununun karakterlerinin adlarını taşıyan şiirlerin hem de "Molloy"dan yapılan bir alıntının varlığıyla, Beckett vurgusu açık ara öne çıkıyor. Beckett'i şiirine bitiştiiren ne oldu yazarken?

İlkay Şahin: "Oyunsonu", çok sevdiğim bir metin. Başucu kitaplarımdan biri oldu uzun süre. Defalarca okudum. Tiratlarını mırıldandım. Samuel Beckett modern edebiyatta önemli bir isim, yazdığı hemen hemen her şeyi okudum. Öyküleri, romanları, oyunları, kı-

saca yazdığı her şeyi. Beckett, hayatın anlamını/anlamsızlığını en iyi anlatan sanatçılardan biri. "Oyunsonu" ise daha çok hayatın beyhudeliği üzerine ve bu beyhudelik durumunu muhteşem bir hiçlik, yokluk duygusu içinde veriyor. Hadi başka bir tiyatro oyunundan alıntı yapayım: Edmund Rostand'ın meşhur oyununda, ana karakter Cyrano de Bergerac ölürken, kılıcını savışmak için boşluğa sallayarak şunu söyler: Mutlaka galip gelmek için çarpışılmaz ya/ Evet, hatta beyhude olunca daha güzel! İşte tam olarak bu beyhudeliği anlatıyor Beckett. "Oyunsonu" nun neyi anlattığını soruyorlar Beckett'a, o da şimdi adını hatırlayamadığım iki satranç oyuncusundan örnek veriyor: İkisi de oyunun başında birbirlerini yenemeyeceklerini anladılar ama devam ettiler. Kendisi şiirimde bu sebeplerden ötürü bulundu. Muhtemelen sonraki kitaplarımda da -bu kadar görünür olmasa bile- derinlerde hep olacak.

Erkan Karakiraz: Özgünlük bağlamında, *alıntılar ve ithaflar* ne ölçüde besler ya da zarar verir?

İlkay Şahin: Epigraflar, metin içindeki alıntılar, kitabın bütünlüğüne haneler getirmedeği sürece kitaba giriş, ipucu, tamamlayıcı, saygı duruşu anlamında kullanılıyor. Tabii kitabın arkadaş olduğu kitapları bir şekilde tanımış oluyoruz. Açıkçası bizim şairler genellikle kitapları için tamamlayıcı bir unsur olarak kullanmıyorlar epigrafi. Hadi biraz açık olalım. Kitap niteliği taşıyan şiir kitabı çok az. İçinde iyi şiirler olsa bile o şiirlerin toplamı bir kitaba varmıyor. Şiir piyasasındaki şiir kitaplarının çoğu, aslında seçme şiirlerin toplandığı defterler. Kitap bütünlüğüne önem vermeyen şairlerden de epigraflar seçiminde özen bekleyemeyiz. Kendi kitabım bağlamında, epigraflar olarak kullandığım bütün yazar/şairler benim dostum,

ustam ve akrabamdırlar. İthaf kısmı ise biraz daha farklı, kişisel bir tercih. Kitabımda, iki ithaf var. Biri, Emily Dickinson ve Sami Baydar'a ithaf edildi. Aslında ilk olarak sadece Dickinson'a ithaf edilmişti. Sonra Sami Baydar ile yan yana olmaları beni mutlu etti. İkisi yan yana çok güzel durdular. Diğeri ise kitabı ithaf ettiğim, amcam Nazmi Şahin. Kendisi şu an hayatta değil, bebekken ölmüş. Kimsesizler mezarlığına gömülmüş. Bu kitap onun mezar taşı olsun istedim.

Erkan Karakiraz: Şiirlerinin "varlık"la olan derdini hesaba kattığımızda, yazma aşamasında "fenâ" sözcüğünün sende çağrıştırdıkları neydi?

İlkay Şahin: "Fenâ", kitabın ana çatısını oluşturan bir kavram. Ancak bu kavram, batılı filozofların söylediği anlamda bir hiçlik değil. Benim bahsettiğim hiçlik, yokluk, Yunus Emre'nin, İbn Arabi'nin yazdıklarında gördüğüm bir hal. Elbette batılı filozofları okudum ama söylem noktasında beni asıl etkileyen doğu oldu.

Erkan Karakiraz: *Heidegger* okumaları yaptığını biliyorum, bu okumaların kitaba ne ölçüde etkisi oldu?

İlkay Şahin: *Heidegger* için şunu söylemeliyim. Onun bahsettiği zaman kavramı yani yekpare bir andan ibaret olan zaman. Benim zamana olan bakışımı etkilemiştir. Elbette varlığın neliğine dair verdiği cevaplar da önemli ancak beni etkileyen kısım, zamana dair düşünceleri ve benim şiirlerime olan etkileri. Ben zamanı büyük bir karanlık olarak algılıyorum. Varlık da bu karanlığın içinde küçük bir yırtık. Bu yırtıktan bakıyorum ve anlam dediğim şeyi de bu yırtıktan arıyorum. Şükür ki şiir var. Şiirle, şeyleri bir parça daha anlamlı/anlamsız kılmaya çalışıyorum. Başka bir amacım da yok zaten. Bu kadarı kâfi.

Meğer ne çok severmişim
yüzünün Bahar'a koşan gamzelerini.

Ah Keder;
dudaklarımdaki çıplak deniz
ne yabanıl çığlık bu yaşamak

Bak işte sırrı sökük yüzüm
suyun yangınında kırılan ayaz

Aynı ağ aynı düğüm
çürütür güneşin ağzında bu avaz

Hangi çukuruna düştümse eskiyişin
büydüm sesine;
dişlenmiş yaraya tuz kadar

Ah sessizliğinde umut
unut adımlarını şarabın uykusu saçlarımda uyut

Voltası adına susayan omzundan
evrilip düşmeden anlam.

m. mahzun doğan

caz günlükleri

“kitap okumuyorsa evlenme!”, erhan bener'in gençleşme sevinci ve altını çizdiğim dizeler...

14 Şubat 2017, Salı, Ankara

Osman Nuri Aydın'ın Facebook paylaşımında gördüm Sabahattin Ali'nin kız kardeşinin (Süheyla Conkman) ölüm haberini. O da Necati Güngör'ün sayfasından almış...

Necati Güngör'ün "Sabahattin Ali'nin Kız Kardeşi de Veda Etti!" başlığıyla yazdıkları ilginçti.

Aileyi Malatya'da tanımış Güngör, altmışlı yılların sonlarında.

"Sabahattin Ali'nin yıllarca hasır altı edilen kitapları peş peşe yayımlanıyor; okuma sevdalıları bir grup genç, bu kitapları tutkuyla okuyorduk..." diyor. İşte o yıllarda öğreniyor ki, Süheyla Hanım'ın küçük oğlu Suat, onunla aynı okuldadır. Dahası, sınıf arkadaşı Zeki Tolunay'ın ailesinin evinde kiracıdır. Suat'la tanışır, yakınlaşırlar.

Yetmişli yıllarda, üniversite için geldikleri İstanbul'da da sürer arkadaşlıkları...

Bu yakınlık, ona ailenin yaşam seürvenindeki yazıya geçmemiş bazı ayrıntıları öğrenme olanağı sunar.

Şunları yazmış Güngör:

"Süheyla Hanım, ağabeyi Sabahattin Ali öldürüldüğünde, Adana'da yatılı okuyormuş. Yatılı okulun giderlerini de ağabeyi bizzat ödüyor... Ağabeyi ölünce, genç kız okulu bı-

rakmak zorunda kalıyor.

Süheyla Hanım, Malatya Mensucat Fabrikası'na çalışmaya başlıyor.

Fabrikanın muhasebesinde tanıdığı bir hemşerisiyle tanışıyor ve onunla evleniyor. Bir süre sonra da Malatya'dan ayrılırlar.

Altmışlı yılların ikinci yarısında yeniden Malatya'ya geldiklerinde, Süheyla Conkman'ın eşi, Akbank'ın müdürüydü.

Yetişkin iki oğulları vardı. Küçük oğlu Suat üniversiteye girince, ailesi de oğullarını okutmak üzere İstanbul'a taşındı."

Necati Güngör'ün yazdıklarının son tümcesi hüznün verici:

"Ağabeyi Sabahattin Ali konusunda basına konuşmadı, anılarını yazmadı Süheyla Conkman, birlikte götürdü."

Her ölüm, anlatılmamış, kayıt altına alınmamış birçok şeyin de toprak altına göçü demek de, söz konusu olan Sabahattin Ali olunca, insan daha çok hüznün duyuyor toprak altına gömülen gizler için...

Günlerdir bekleyen kargoları gönderdim...

Uğur Olgar'a kargoyla yolladım, Reha Yünlüel'e (Fransa'ya) normal postayla...

Yenişehir Postanesi'nde Durcan Yaşacan'la karşılaşverdim. Yıllardır görüşmüyorduk. Ahmet Özer'le buluşmuşlar. O posta kutusuna bakmak için inmiş aşığıya.

Posta kutuları üzerine konuştuk. Başlıbaşına bir nostalji artık posta kutuları. Bizim kuşaktan sonra tamamen tarihe karışacak belki!

Bir de fotoğraf çekirdik orada. Postanede...

Durcan, kendi yaptığı kâğıt kartvizitinden verdi. Haberleşmek için.

"Durcan YAŞACAN

Uluslar arası P.E.N.

Yazarlar Federasyonu

Türkiye Mrk. Üyesi Beyoğlu / İSTANBUL"

Böyle yazıyor kartta. Altında cep telefonu yazılı iki tane. Birinin üstü çizilmiş.

Mithatpaşa Caddesi'nde bir seyyar kitapçı tezgâhı... Üzerinde bir tabela gördüm. "Kitap okumuyorsa evlenme!" yazıyor.

Bugün 14 Şubat Sevgililer Günü ya...
Niye fotoğraflamadım ki!

(23.05)

20 Şubat 2017, Pazartesi, Ankara

Yeni Ankaranâme'yi yazacaktım. Sabahatin Ali'nin Karanfil Sokak'taki evi üzerine yazmak istiyordum. Giriş olarak, Zerrin Taşpınar'la NHKM'den dönerken yaşadıklarımızı yazayım dedim...

Yazı bambaşka bir yere aktı...

Çünkü, o binayla ilgili bilgileri netleştirmek için Yiğit Bener'i aramak istedim. Serdar Koç'u arayıp teflonunu istedim. Aradım sonra... (18.31)

Telefon açılmadı. Uygun olmayabilir, bir süre sonra döner diye biraz beledim. Sonra da cep iletisi yazdım:

"Merhaba Yiğit Bey. Ben Ankara'dan Mahzun Doğan. Telefonunuzu Dr. Serdar Koç'tan aldım. Telefon ettim ama belki tanıdık numara olmadığından açmadınız. Köşe yazımı yazıyorum. Babanızla ilgili bir şey soracaktım. Selam, sevgi..." (19.13)

Sonra o beni aradı. (19.46)

Ben onu duyuyordum ama, o benim sesimi alamadı bir türlü... "Kapatıp yeniden açayım" dedi. "Ben de arayabilirim" dedim. Aradım. Meşguldü... Belli ki beni arıyor. Sonra yeniden aradım. Konuştuk... Konuşabildik... (Aradan çıkmıştı demek ki gizli telefon dinleyicilerimiz...)

Zerrin Taşpınar'la konuşmamız da sorunlu oldu. Zerrin Hanım dedi, "Bugün telefonlar sorunlu" ... Daha önceki görüşmelerinde de sorun yaşamış.

Yiğit Bener, daha sonra, yayımlanan köşe yazım üzerine WhatsApp'tan şu notu yollamış:

"Bir de babamın (*) doğum tarihini gündeme getirmişsiniz. Aslında hep 1928 diye bilinirdi. Ama Kıbrıs çıkartmasından sonra (1974) babam Emekli Sandığı Genel Müdürü olarak Kıbrıs'a gittiğinde Rauf Denktaş'la sohbet ederken ona Kıbrıs (Lefkoşe) doğumlu olduğunu söylüyor. Bunun üzerine Denktaş arattırıp babamın kütükteki kaydını buluyor ve orada doğum tarihinin 1929 olduğu anlaşılıyor. Tabii 1 yaş gençleşmenin hevesiyle babam daha sonra 1929'u kullanıyor. Ama TC açısından resmi kayıt 1928..." (20.56).

Yanıtı gördüğümde Kıbrıs Caddesi'ndeki pideciydim. Acılı adana söylemişim, bekliyordum.

Yanıtladım:

"Bu ayrıntıyı öğrenmem de iyi oldu. Günlüğüme aktaracağım hemen. Selam, sevgi..." (21.24)

Gülümseyen bir ifade gönderdi sonra...

(*) Erhan Bener.

(23.15)

27 Nisan 2018, Cuma, İzmir

Edebiyat dergilerinde önce şiirleri okuyorum. Caz Kedisi'nin 13. sayısında da (Nisan-Mayıs-Haziran 2018) öyle yaptım. Ve her zamanki gibi altını çizdim sevdiğim ya da ilgimi çeken dizelerin. İşte altını çizdiğim dizeler:

"damarlarımda gezinen tırtıl bile dondu".

"bahçenin katil ressamı kadar kimse yormuyordu zamanı".

"ama hiç görmemiştim zamanı uyurken".

(Dilek Değerli'nin "Zaman Uyuyunca" şiirinden.)

"Küpe çiçeği neyin olur, dedim

yıldızlar kaydı bakışlarından".

(Bülent Güldal'ın "Küpe Çiçeği" şiirinden.)

"Duvarların beyaz giyinenine inandım".

(Felek Yılmaz'ın "Rengin Gidişi" şiirinden.)

"Beyaz giyme iz olur" türküsünü de anımsamadım değil... Bir de şiirin adından dolayı olsa gerek, Özdemir Asaf'ın "Jüri" şiiri geldi usuma...

"dut yokuşunda bülbüllerle rakstayım".
(Çağın Özbilgi'nin "Yengi" şiirinden.)
("Dut yemiş bülbül gibi" deyimimizden oluşturulmuş bir dize olması nedeniyle ilgimi çekti.)

"okunmamış mektuplarımı açacak paslı bir bıçak şimdi".
(M. Mazhar Alphan'ın "Birdenbire" şiirinden)
Çizdim, çünkü başlıbaşına güçlü değiller ama, ufuk açıcı dizeler... Buradan bir şiire bile varılabilir...

Orhan Kınacı'nın kısacık şiiri "Şiire Dair" şöyle:
"Bir şiiri bir kuşun ağzından ya da
Gölgeni bir kuş yaparak yazabilirsin
Yahut yolunu bulmuş bir rüzgârı
Bir ısıklık yazacağına
Bir ısıklıkla yazabilirsin
Nitekim bunların hepsi
Nasıl büyüdüğü ile ilgili ellerinin."

Sedat Gülmez'in "Kulağımda Sesler Var" şiiri fena değil de... Çizilecek dize yok...
Bu ayrı bir düşünme konusu...

"dudağımda buğusu bu şiirin koynunda uyuyacağım".
Bircan Çelik'in "İpeğin Dürtüsü" şiirinden bu dize. Dize olarak güçlü geldiğinden değil, "bu şiirin koynunda uyuyacağım" demesi hoşuma gitti. O belki de "dudağımda buğusu bu şiirin" diye düşündü. Dudağında bu şiirin buğusuyla (onun) koynunda uyumak sözünü ettiği belki. Ama ben şiirin koynunda uyumak olarak okuyup, sevdim.

"gidelim buralardan
Buralar çok güzel".
(Necati Eker'in "Göç Düşü" şiirinden...)
O çok sevdiğim kitap adı geldi usuma:
"Çok güzelsin Gitme Dur"... Haldun Taner'in gazete yazılarını derlediği kitabının adı...

"ev: içimde yol".
(Esra Sağlık'ın "Varoluş Gülü" şiirinden.)

"(Nostalji özlemenin merhemidir.)"
Olcay Özmen'in "Aziz Erdoğan'ın Eskişehir'den Tüfek Sesleriyle Adana'ya Gidişi - Adana'da Kalışı" şiirinden...
Ne güzel şiir bu!

"Bir deniz uçsuzbucaksız
Hiçbir yere giden".
(Mustafa Demircioğlu'nun "Aşkdeniz" şiirinden.)

"tabut babam yaşayan ilk cinayetim"
Şahin Kurt'un "Eriyen Saat"şiirinin "6. Çatıkatım" bölümünden...
Benim "Rükû"yu anımsadım...
Sonra şu dizeyi çizdim:
"şiirlerin cinayet geçirdiği iklimler vardır".

"ben bu dünyanın aklını kaçırmış şairi olayım
sen bu dünyanın kendini yontmuş heykeli".
(Ziya Boz'un "Unutmaya Ömrüm Yeter mi" şiirinden...)

"Her yan insan taşrası büyük şehir kermesi
O elinde torbası cümbüşler eskitirken..."
(Hüseyin Köse'nin "Hüseyin Peker Adlı Şiir" şiirinden...)

"kokundaki notalardan ilk ben beslendim, sonrası şarkı ve aşk!"

(Nihat Özdal'ın "Per Fumare" şiirinden.)

Baki Yiğit'in Vasko Popa'dan çevirdiği "Gül Hırsızları" şiiri, Halim Şefik'in "Otopsi" şiirini getirdi usuma...

Da... Bir de kendimi tutamayıp şiirin dördüncü bölümünü şöyle değiştirerek okudum:

"Açarlar göğüslerini tek tek

Bazılarında yürek bulurlar

Bazılarında hiçbir şey".

Belki hepsini de yeniden yazabilirdim değiştirerek...

Şiirin değiştirdiğim bölümü şöyle:

"Açarlar onların göğüslerini tek tek

Bazılarında bir yürek bulurlar

Bazılarında hiçbir şey yoktur"

Alpullu da özelleştirilmiş. Cumhuriyetin ilk şeker fabrikası... 150 milyon TL'ye en ucuz satılan fabrika olmuş. Muş da satılmış. 14 şeker fabrikasından 11'i özelleştirilmiş böylece.

İzmir'e dair gözlediğim ayrıntılardan birisi...

Burada sokak köpeklerine insanlar, Ankara'ya göre daha sevgiyle yaklaşıyor. Ondadır ki, köpekler daha çok... Daha rahat...

(20.50)

leylî **onur koca**

" saçlarının kokusunu getir
bir sabah menekşeler uyanmadan
adına bütün papatyaları bağışlamalıyım
Ve şiirlerden bir demet getirmeliyim sana

Ağaçlar, kuşlarla yürüyor gibidir sesin.

Sürgün göğsünde avutulduğum geceleri hatırla
hasna renklerinde soyunduğun dehlizi

en çok yokluğuna ezberledim ağrını
harf harf eksilerek

barışa çıkar gidebilir sokakların
kırlangıçlar su içmeye iner kasıklarına "

bir kanguru gibi
kesemde taşıyım keşkelerimi
uygun bir saat diliminde
çıkartır yapıştırırım dimağımın ortasına

yaşlanan aşkları kesiyor kasaplar
ve etlerini bize yediriyorlar
dilimde inceden bir sızı
beğenmedim bu tadı

hatırladığım siyah bir boşluğun
uğultusunu çiğniyorum kan kokan ağızımda
serebal korteks
şah damarımı kesip denize atıyor beni

kollarını açan deniz anası
sığınağım
öpünce damarımdan yeniden doğuyorum
al beni içine deniz anası
topaldır bir ayağım

ayşe özgür aydoğan

özgür sinema 11

hadi be oğlum

Bora Egemen' in yönettiği, başrollerinde Kıvanç Tatlıtuğ, Büşra Develi, Yücel Erten ve Alihan Türkdemir'in oynadığı Hadi Be Oğlum, bir baba oğul hikâyesini anlatıyor. Kıvanç Tatlıtuğ hayranları tarafından merakla beklenen film, sevilse de istenen yankıyı uyandıramadı gibi.

Otistik bir çocuğu oynayan Alihan Türkdemir ve babası rolünde izlediğimiz Kıvanç Tatlıtuğ'un oyunculuğu gayet başarılıydı. Kıvanç Tatlıtuğ, mankenlikten oyunculuğa geçmiş olmasına rağmen kendini çok geliştiren biri. Onu sinemada ilk kez, Yılmaz Erdoğan'ın yazıp yönettiği "Kelebeğin Rüyası" filminde izlemiştim. Orada da çok başarılıydı bu filmde de öyle. Hatta film fazladan Kıvanç Tatlıtuğ'un üzerinde dönüyor gibi. Alihan Türkdemir ise hiç konuşmayan, hiç

tepki vermeyen hatta babasının gözüne bile hiç bakmayan bir çocuğu başarıyla canlandırıyor.

Teknesinde babasıyla yaşayan ve geçimini bu şekilde kazanan Ali (Kıvanç Tatlıtuğ), tekneyi birkaç günlüğüne kiralayan sessiz ve tuhaf bir kadınla bir gece birlikte olur. Ve bir süre sonra da bir oğlu olduğunu ancak annenin bir çeşit zihinsel rahatsızlığı olmasından kaynaklı çocuğa bakamayacağını öğrenir. Kendisi de annesiz büyümüş olan Ali, çocuğuna bakmaya karar verir. Bundan sonra Ali ve Ali'nin babası Efe'yi teknede büyütmek zorunda kalırlar.

Senaryoda hemen gözümüze çarpan eksiklikler var. Örneğin anne ve büyükbaba çocuğu bıraktıktan sonra, hemen ortadan yok oluyor. Ayrıca Efe'nin hastalığı bilinen otistik çocuklarla pek örtüşmüyor. Otizmliler zaman zaman tepkisiz olsalar da, Efe kadar değildirler. Efe, hiçbir biçimde babasıyla ya da başka insanlarla iletişim kurmuyor. Ayrıca çocuk özel eğitime ya da herhangi bir okula gönderilmiyor. Bu konuda yeterli bir araştırma yapılmamış izlenimi veriyor.

Teknede çok fazla para kazanamayan Ali, zaman zaman ek işler de yapıyor. Hem anne hem baba rolüne büründüğü için biraz fazla yıpranıp yoruluyor. Ali gerçekten de çocuğunu çok seven bir baba. Efe'den en ufak bir tep-

ki alabilmek için mücadele etmekten asla vaz geçmiyor. Ođluyla iletişim kurabileceği bir Şey bulmak bütün amacı oluyor. Ođlunun, sevgiyle babasının gözlerine bakacağı günü bekliyor.

Filmin sürprizlerinden biri, Feridun Düzağaç. Düzağaç, filmde de bir müzisyeni canlandırıyor. Efe bir gün babasıyla dolaşırken bir piyano sesi duyuyor ve büyülenmişçesine müziğe doğru yürüyor. Orada piyanoyu görüyor ve çalmaya başlıyor. Efe ile birkaç deneme yapan Feridun Düzağaç, Efe' de ki bu tutkuyu ve dehayı fark ediyor. Çünkü Efe gerçekten de bir müzik dehası. Ve Efe ile iletişim kurmanın yolu müzikten geçiyor. Bu bakımdan filmde birbirimizi anlamak için sözcüklere ne kadar ihtiyacımız olduğu da sorgulanıyor.

Aslına bakarsanız otizmlilerde çocuklarda genellikle farklı bir yetenek oluyor tabii eğitimine

özen gösterilirse ve sevgiyle bu yetenekler ortaya çıkabiliyor. Daha önce otizmlilerle çocuklarla ilgili yerli film hiç yapılmamış. Türk sinemasında, otizmliler için farkındalık yaratması bakımından bu filmi değerli buluyorum.

Film müzikleri de filmin kendisi gibi duygusal. Feridun Düzağaç' tan "Beni Bırakma" ve Müslüm Gürses'in seslendirdiği "Nilüfer" gibi şarkıları dinlerken bizim de gözlerimiz doluyor.

Hadi Be Oğlum, duygusal bir aile filmi. Eksikleri var ama belli öğretileri de var. Muhteşem bir film değil ama sıkılmadan izlenebilir.

Yönetmen : Bora Egemen

Senaryo Fırat Doğu Parlak

Vizyon Tarihi: 16 Şubat 2018

Oyuncular : Kıvanç Tatlıtuğ, Alihan Türkdemir, Büşra Develi, Yücel Erten, Feridun Düzağaç, Sezai Aydın

benzeşme

mustafa şanlı

hızası iğne deliğinden
elinde
kaynayıp kanayan geleceđiyle
dikildim karşıma
kültürü gevrek o toplumun içindeyken
her gün tarafımdan ölü bulunuyorum kendimle
yine ölüm tarafından kalkmışım

sorusunu unutup imlasını şaşıyor
bana ne yaptığınız yazdığım kağıt
sırtıma binip dehliyor uzaya
sonsuz yalnızlık ekseninden
birki diyorum üç demeden yine ben
yine karşımdayım kendimin

bana ne yaptınız böyle?

bana biraz delilik gerek
kalbimin karanlığını yenecek
başıboş bulutlar gibi uzayıp giden bir masal
sahile vuran dalgalar kadar sahici
uyku kadar bilinmez bir delilik

atlaslarda bulabileceğimiz bir ülkeyi düşerken
kapımızın aniden çalmasıyla biten bir delilik
kör gözümüze ışık,
ruhumuzda biriken kederi silen

oyşa bilinmez in atları durur göğsümüzde
her an koşmaya kaçmaya hazır
ihtiyar bacaklarıyla aşkın unutamadığı öyle bir delilik
anahtarı kilitte döndürüp duran
açılmayan her kapı insan yaşamı

bir selvi gölgesiyle bekler güneşin saatini
nerede duyduğunu unuttuğun o çığlık
kokularla öğrendiğin
nice şöyle hatırlanan bir zaman

akdenizli dersin, esmerliği çok yakışan
öpmeyi geçirip çokça aklından, utandığın
şimdi utancı unutturan bir delilik
sana da gerek böylesi gün bitmeden

rüzgârlı işte sokaklar,
müziği duyuyorsun içeride
kum zambaklarını cam kırıklarını
uçuşan her şey bir tül
dünleri kumsalda mı bıraktın

bu yaşta en sevdiğin şeyin
yol olduğunu söylüyorsun
özleyip duranlara
bize bir delilik gerek,
çemberinden geçeceğimiz bir aralık

pınar nurhan

kendine gömüt olan bilinç

Okumak, Benjamin'in söylediği gibi "ezoterik" bir deneyim olabilir mi?

Okuyan insanın kitapla tanıştığı an, o ilk kitap bellekte taze midir? İlk kitap olarak anımsanan aslında ilk kitap olmayabilir de. Okurun algı kapılarını genişleten ve oradan içeri girmeyi başarıp, kendine sağlam bir köşe bulan kitaptır o...

Okumak, "İnsansal doğa"nın kendini aradığı, yeniden kurarak "Özne"ye dönüştüğü bir işlem, kendini yaratan, kendini kuran öznenin nefes aldığı bir atmosfer, keşif ve macera alanı... Mekanikleşmiş ve can suyu çekilmiş bir topluluğun içinde rengarenk, ışıltılı, kokusu her dem taze bir düşler ülkesi! Sorgulayan insanın politik bilincini keşfetmesi, kendi varoluş biçiminin politik alt metnini anlaması, anlayarak anlamlandırması...

Öte yandan okumak, özneyi yalnızlaştıran da bir eylem. Okumak için yalnız kalmak; sessiz odanda, trende kendinle, otobüste, durakta, işyerinde bir toplantının arka masalarında, derste arka sıralarda saklanarak, öğretmenler odasında kendine çekilerek... Zihnine ve hayal gücüne dönerek soyutlanmak!

Okumak bir var olma biçimi olarak kendini yaşadığın kaçış noktası. Sosyal bütünden hem bedensel hem zihinsel çoğu kez de po-

litik kopuş.

Müzmin bir yalnız ve muhalif olarak "Öteki" kalmaya mahkûmiyet... Burada kendi içine gömülen bilinçten söz etmek yanlış olmasa gerek...

"Diyalog" imkânı bulamayan Özne'nin okuma birikimiyle zihnini kendinin gömütüne dönüştürmesi süreci... İnsanın ötekinin dolaşımından kendini keşfetme ve yaratma imkânından yoksun kalması... İletişim ve paylaşım deneyiminden uzağa düşmesi ve kendi içine yaptığı yolculukta kaybolması... Dışarıya sürülme, atılma süreci...

Yazar kadar okurun da sürgün olduğu bir "yoklar" alanı; okumak.

Okuduğum ve okuyarak yarattığım anlamı paylaşabilirsem, gördüklerimi yeniden düşünür, sorgular ve içimi dışıma dökerim belki. Böylece içimi bir gömüt olmaktan koruyabilirim. Üstelik gördüklerimin eksik yorumlarını duyarak bilgi sandığı şeylerin belki de "sanı"dan ibaret olduğunu fark ederim. Bilgi diye sıkı sıkı tutduğum yorumlardan sıyrılırım.

Başka'nın bakışlarının dolayımından geçen bilincim, içimde patlamaz. Bilincimi kaybedişim sadece "okumaya" meyilli bir edimselliğin neticesi de olabilir.

Okumak, sadece okumak olarak kaldığında, özneler arası bir etkileşim ve paylaşımın konusu olmadığında hem "metin" hem de "okuma eylemi" insansal doğayı geliştirici, çoğaltıcı ve özgürleştirici ereğine ulaşabilmiş sayılır mı? İşte o zaman, ölü doğmuş bir bebeğin mezarı olmaz mı bilinç?

Başkasının varlığı kendime giden yoldur o halde...

Her karşılaşmada yeniden doğmak ve çoğalmak, başkasının bakışında kendimi okumak için...

muharrem sönmez

bir gün kalbimi pekin metrosunda görmüşler

kibirli bir yönetmenin ellerinde de
çok açılı ve kurgusal bir direnişte
komik ama iradesini ağızına kusmuş kendinin
çok şık ve nevrotik bir proleter
ortanca sınıftan bir bekir yolda görse inanmaz
saatlerce tartışabilir yine de aşkın ontolojisi gayet basit
gayet manidar onu her düşündüğünde
annenin ölümü ve doğmuş olmana sevinmek
şimdi kiraladığın o kedere dikkatlice bak
ama gözlerinle değil

bir gün kalbimi pekin metrosunda görmüşler
profesyonel ittiricisi olarak her türlü kederin
herkesi sığdıramazsın dedim oysa
illa biri dışında kalır bu yalnızlığın...

desen: oğuz demir

negehan akır

yağ döktü, kim döktü

Yüzünün çizgilerinden düştüm yola
Zincirlerim yağmur suyu şimdi
Yarı paslı bilmecelerde
Teleřsiz sözlerinin formülünü arıyorum

Yağ döktü kuşunun masalında bekle beni
Uurtmalarımız tamir olacak yolun sonunda.

desen: arif buz

orhon murat arıburnu

"Selüim/ Selim/ Bu eller kimin/ Benim/ Bu gözler kimin/ Benim/ Aferin Selim

Seliim/ Selim/ Bu dağlar kimin/ Benim/ Yapma Selim

Seliim/ Selim/ Uçan kuşlar kimin/ Benim/ Esen rüzgâr kimin/ Benim/ Allah mısın Selim

Aaah Selim/ Vah Selim/ Bu insanlar kimin/ Benim

Kör ol Selim" ()*

Tanıyamamış olmaktan hep üzüntü duyduğum insanlardan biridir Orhon Murat Arıburnu. Şair, oyuncu, senarist, yönetmen... Dinlediğim anılardan, okuduklarımdan tanıdığım, bugün artık çevremizde, ilişkilerimizde benzerlerine pek rastlayamadığımız incelikli, duygulu, dürüst, iyi kalpli, çizgisinden ödün vermeyen bir sanatçı... Gençlik yıllarımda onun yaşadığı sokaklarda, onun varlığından habersiz dolaşırken sıkıntılarından, yalnızlığından, öfkelerinden, özlemlerinden ve hastalığından da habersizdim. Şairliğinde de, ömrünü verdiği sinemada da, gündelik yaşamında da hep 'insan gibi insan' bir Arıburnu çıkıyor anılardan. Tanışma olanağı bulamasam da Arıburnu, hep benim 'kendine sürgün' insanlarımdan oldu. Kendi sürgününde yaşadı, tüm insanca duygularını. Yalnızlığını da, aşklarını da, dostluklarını da... Adına, on beş yıldır tüm zorluklara direnerek, tamamen kişisel çabalarıyla sinema ve şiir ödülleri düzenleyen arkadaşım Hüseyin Alemdar, Orhon Murat Arıburnu'nu yakından tanıyan, son yıllarına tanıklık et-

miş, dost olmayı başarmış şanslı insanlardandı.

Arıburnu, 1918'de Eskişehir'de doğar. Üsküdarlı olan babası Albay Mustafa Murat Arıburnu'nun görevinden dolayı, Anadolu'nun birçok şehri dolaşır çocukluk yıllarında. Bu nedenle çeşitli okullarda geçer öğrencilik hayatı. Konya Askeri Okulu, Maltepe ve Bursa askeri liselerinin ardından Haydarpaşa Lisesi'ne gelir. Liseden sonra bir süre Hukuk Fakültesi'ne devam eder. Türk Kuşu pilot okuluna da devam eden Arıburnu, pilot brövesi de alır. İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine okulunu da yarım bırakıp askere gitmek zorunda kalır. Askerlik dönüşü edebiyat fakültesine kaydolur.

Öğretmenlik, belediyede memurluk, Tasvir-i Efkâr gazetesinde muhabirlik yapar. İlk şiirlerini, şiirler de yazan ve "kültürlü bir kadındır" dediği annesi Nesibe hanıma okur. İlk şiirleri 1936 yılında Edebiyat dergisinde yayınlanır. Bu dönem yazdığı şiirlerini 1940 yılında Kovan adını verdiği kitabında toplar.

1947 yılında, Türkiye'de (belki de dünyada) ilk kez "resimlendirilmiş şiir sergisi" açar. Böyle kendine has buluşlarını, olanaksızlıklar içinde gerçekleştirmeye çalıştığı sinemada da uygular. Kendi icat ettiği yöntemlerle, teknik eksiklikleri gidermeye çalışır.

Çocukluğundan beri ilgi duyduğu sinemaya, 1947 yılında Şadan Kamil'in yönettiği "Gençlik Günahı" filminde başrol oynayarak başlar.

Ardından "Seven Ne Yapmaz", "İstiklal Madalyası", "Efe Aşkı", "Uçuruma Doğru", "Kanlı Döşek", "Fato Ya İstiklal Ya Ölüm", "Allah Kerim" ve "Çete" filmlerinde oynar. 1950 yılında "Yüzbaşı Tahsin" filmiyle yönetmenliğe başlar. O günün gazete ve dergilerinde övgüyle söz edilir filmden. "Yüzbaşı Tahsin" filmiyle önemli bir başarı elde eden Arıburnu, yine Duru Film adına Refik Halit Karay'ın aynı adlı eserinden uyarladığı "Sürgün" filmi yönetir. Bir yandan filmlerde oyuncu olarak da yer almaya devam eder. 1953 yılında Türk Film Dostları Derneği'nin düzenlediği yarışmada "Kanlı Para" filmiyle En İyi Yönetmen ve En İyi Senaryo ödülleri alır. Sonraki yıllarında, olanaksızlıklar içinde yapmaya çalıştığı filmlerde aynı başarıyı yakalayamaz Orhon Murat Arıburnu.

Otuzun üstünde filmde oynayan, on filmin senaryosunu yazan, on beş film yöneten Arıburnu, yabancı ortaklıklar kurmaya çalışır. "Daha iyi nasıl film yapılabilir?" düşüncesiyle, gözlemler yapmak için yurt dışında birçok film stüdyosunu gezer. 60'lı yılların başında, bir röportajda "Rejisör olarak yaptığınız filmlerden memnun musunuz?" sorusunu şöyle yanıtlar: "Bazı imkânsızlıklar yüzünden filmlerimizin kusurlu olduğunu söyleyebiliriz. Fakat imkân verildiği takdirde daha iyi filmler yapacağımı iddia edebilirim." Ardından bu iddiasını da şu cümlelerle açıklar: "Avrupa stüdyolarında rejisörlerin nasıl çalıştıklarını gördüm. Biz daha bu işin hamallık safhasındayız. Orada rejisörlere ne büyük imkânlar veriyorlar."

Arıburnu, sansürün kalkması için mücadele verir, sinemacıların mesleki örgütlenmeleriyle yakından ilgilenir. Türkiye Sanatçılar Birliği'nin kurulmasına öncülük eder, başkanlığını yapar. Sağlık sorunları nedeniyle gittiği Almanya'da, işçilerle ve çocuklarıyla ilgili çalışmalar yapar. Sinemadan vazgeçemez ve yine olanaksızlıklar içinde, sinemaya ilgi duyan amatör gençlerle filmler yapmaya çalışır. Bir yandan da tiyatro oyunları yazar ve çe-

şitli amatör topluluklarla bu oyunları sergiler. Sağlık sorunları da giderek kötüleşir bu arada. Fakat heyecanını hiçbir zaman yitirmez. Hastalığın bütün yok ediciliğine karşın, Almanya'da hem Türkçe hem de Almanca olarak bir şiir kitabı yayımlar. "Bu Yürek Sizin 1940-1982/Dieses Herz gehört euch/Gedichte 1940-1982"

1985 yılında yayınladığı şiir kitabının adı ise oldukça anlamlıdır; adeta kendini anlatır: Buruk Dünya!

Son yıllarında hastalığı iyice ağırlaşan ve konuşma güçlüğü çeken Orhon Murat Arıburnu, 11 Nisan 1989 yılında Beyoğlu Tel Sokak'taki, biraz da Orhon Film gibi duran evinde bir başına ölür. İki oğlu Yada ve Murat'tan uzakta.

"Önce ozanlar ölsün

Sonra

hiç kimse

Varsın ozansız kalsın dünya.

Barışı

İnsanlığı

Sevgiyi

Yarattılar ya!" **

(*) 'Selim'

(**) 'Yetmez mi?'

Güneş kıpır kıpır. Dağ akıyor.
Masalını kucaklamış menekşe gök,
Karaduygunun oku dokunmasın tenime
Denize defne kapısını açtım çoktan
Evren tanrıçasında kalsın yıldız ışığı,
Artık çamların özsuğunda çoğalıyor
Hayat defterindeki düşlerim
Güneş kıpır kıpır. Dağ akıyor.

Lekesiz bir süt olur mu zaman?
Çünkü sözün kısaldığı yerde feodal çizgiler uzar,
Eksik bir hesap yanlış düşer oltaya,
Oysa şafağın diri mayısları çağırıldığı görülmüştür hep
Cam kırığı bir mavide dallandığı yalnızlığın..
Gerçeğin koynundan sızar her yalan,
Duyguların beslediği ırmak nereye gider?
Lekesiz bir süt olur mu zaman?

Adalar yaşamın nilüferleri
Ki ömrüme asılı esrik bulutları
Sularında bir kotra ,özlemine haykırır dolunaya
Doğa, eli kınalı, alımlı bir gelin
Yeşil saçlarında köpük köpük üzümleri,
Hepsi de teyellemiş hayatı sisli kıyılara
Adalar yaşamın nilüferleri

Kulağı açıldığında kalbin
Sevgi kumaşına dönüşür sesi
Düzlüğe varınca kayanın yalçın koltuğundan,
Şimdi kırım dudakları öpüyor penceremi
Yürü yıkılmadan tohumlansın umudun
Nasıl takarsın kafayı o karanlığa
Güneş kıpır kıpır. Akıyor dağ.

biraz dur

Biraz kalıyorum her yüzde
Bakışın bulanıklığından doğan bir söz
Düşüyor sanki içime
Durma

Ateşli bir sirk çemberi bazı sesler
Döndükçe
Kendimden geçiyorum
Durma

Bir takım masalar yontulmuş sanki
Gölge gölgeye omuz verirken iki ağacın birinden
Ellerin çekingenliği avuç içindeki çizgiler
Yol ayrımlarında açan iki yaban çiçeği
Solacak nabzını yitirince gün gibi
Dur

Kimi rollerden çıkamıyor insan
Kuğusu olduğu göl kalbinde
Yüzüyorken aşk ile...

hebâ
II.

ilkay şahin

boşluk...
hiçbir yerde her şeye
sinmiş bir boşluk...
ve düzenlendik
orada
karanlığın ve aydınlığın
karargahında

mekânın tefekküründen
nesnenin ötesinden evel

harfler kalıba döktü biçimleri
şeylerin şafağı söktü hebâ'da

heyula... heyula... heyula...

ve bilinç belirdi
yani bizler
seçik olmayanlar
zaman yontuları
oluş tarlasındaki eşsiz ekinler

kendimize bizmişiz gibi
bir izlenim verip
izliyoruz rutin işlerini niteliklerin

istiyoruz ki artık kalbimiz görünsün
ve bilelim neyden önceyiz
kimden sonrayız neden dönüyoruz
yörüngesinde gülün

heyula...heyula...heyula...

Çağdaş Arap şiirinin en önemli isimlerinden olan Mahmud Derviş, 1941'de Filistin sahilindeki Akka şehrinin Berve köyünde doğdu. Henüz yedi yaşındayken işgal edilen köyünü ailesiyle birlikte terk edip pek çok Filistinli gibi Güney Lübnan'a mülteci olarak yerleşti. Savaşın durgunlaştığı bir dönemde ailesiyle birlikte ülkesine dönen Derviş, doğduğu köyün yok edildiğini gördü. Filistin'in kuzeyinde bir başka köye yerleşmek zorunda kalan aileye, "ülkeye kaçak yollarla girdikleri" gerekçesiyle ikamet belgesi verilmedi; Derviş, bu kez kendi ülkesinde mülteci durumuna düştü. Faaliyetleri nedeniyle defalarca cezaevine kondu, zorunlu ikamete mecbur edildi. 1970'te sonra Moskova'da eğitim almaya başlayan Derviş, daha sonra Kahire'ye geçti. 1973'te Beyrut'a yerleşen şair, şehrin İsrail askerleri tarafından işgal edilmesine, Sabra ve Şatila katliamı gibi büyük insanlık suçlarına tanık oldu. 1982'de Şam mercilerinden davet aldı ve coşkuyla karşılandığı Suriye'ye yerleşti. Bir süre Kıbrıs'ta yaşadıkdan sonra Paris'e yerleşti. Paris yılları şairin kültürel ve poetik ilgi ve etki alanlarının genişlemesini sağladı. İşgal altındaki Filistin'de Filistinliler belirli özerklikler edinince Ramallah'a döndü. Filistin ulusal kimliğinin kurucu figürleri arasında yer alan Mahmud Derviş 2008'de Ramallah'ta yaşama veda etti. Mural (Kırmızı Yayınları, 2015), Bu Şiirin Bitmesini İstemiyorum (YKY, 2016), Atı Neden yalnız Bıraktın (Ayrıntı Yayınları, 2017) Türkçeye çevrilen eserleri arasında.

BU DÜNYADA *Arapçadan çeviren: Mehmet Hakkı Suçin*

Yaşamayı hak eden bir şeyler var bu dünyada:

Nisanın tereddüdü. Şafak vakti ekmeğin kokusu. Bir kadının erkeklere muskası. Eshilos'un yazıları. Aşkın başlangıcı. Bir taşın üzerindeki ot. Bir neyin ipliği üzerinde duran anneler. Ve hatıralardan korkması istilacıların.

Yaşamayı hak eden bir şeyler var bu dünyada:

Eylülün sonu. Bir kadının bütün zarafetiyle kırkını terk etmesi. Hapishanedeki güneş saati. Bir mahlukat sürüsüne öykünen bulutlar. Bir halkın, tebessüm ederek ölümlerine tırmananlara tezahüratı. e tiranların şarkılardan korkması.

Yaşamayı hak eden bir şeyler var bu dünyada:

Bu dünyada yaşar bu dünyanın hanımefendisi, başlangıçların annesi, bitişlerin annesi. Filistin'di adı. Ve hâlâ Filistin. Kadının: Hak ediyorum; çünkü kadınımsın, hak ediyorum hayatı.

Çeviren: Baki Yiğit